

Forklaringer:

Selve bestemmelsene er skrevet i *kursiv*. Teksten i vanlig skrift er forklaringer og kommentarer skal fjernes i det endelige dokumentet.

Bestemmelser:

I forslaget til bestemmelser er det gjort store endringer i forhold til gjeldende plan. Det henger sammen med at det siden forrige rullering er innført en helt ny plan- og bygningslov. Men i løpet av inneværende planperiode har en også gjort en del erfaringer med gjeldende bestemmelser. Noen av bestemmelsene har fungert bra mens andre igjen har ikke fungert fullt så bra. En har også erfart at det mangler en del bestemmelser om temaer som har ført til at saksbehandlingen har blitt unødvendig komplisert. I dette planforslaget har en derfor valgt lage et helt nytt sett med bestemmelser framfor å endre på de eksisterende.

En vil i det følgende gå igjennom forslag til nye bestemmelser og gi en forklaring på hvorfor de er tatt inn og hvilke konsekvenser det medfører.

Rettsvirkning av kommuneplanens arealdel, jfr. Pbl § 11-6

Kommuneplanens arealdel fastsetter bruken av kommunens arealer, gir rammer for reguleringsplaner og er bindende for alle nye tiltak som nevnt i pbl § 1-6, jf også § 20-1 første ledd bokstav a til m. Tiltak kan bare iverksettes dersom de ikke er i strid med pbl, kommuneplanens arealdel eller reguleringsplaner.

Etter pbl § 1-5 går ny plan ved motstrid foran eldre plan eller planbestemmelse for samme areal med mindre annet er fastsatt i den nye planen. Forholdet mellom kommuneplanen og eldre planer er fastsatt i bestemmelsen § 1.1.

Kommentar:

Er ment som informasjon rundt viktige forutsetninger som allerede er fastsatt i pbl. Siste avsnitt informerer om hvordan pbl fastsetter forholdet mellom reguleringsplaner og kommuneplan.

§ 1.1 Forholdet til eldre reguleringsplaner og bebyggelsesplaner, jfr. Pbl § 1- 5, annet ledd

Vedtatte reguleringsplaner og bebyggelsesplaner skal fortsatt gjelde, og ved eventuell motstrid går de foran kommuneplanens arealdel. Arealer der reguleringsplaner og bebyggelsesplaner fortsatt skal gjelde er vist med hensynssone. Når det ikke foreligger motstrid, supplerer kommuneplanens arealdel gjeldene regulerings- og bebyggelsesplaner som ikke omhandler vedkommende tema (lekeplasser, annet uteareal, parkering, størrelse på garasje m.m.)

Kommentar:

Dette punktet tilsvarer pkt. 2 i gjeldende plan. Kommuneplanen er en overordnet plan som skal fastsette de store linjene, noe av tanken med denne bestemmelsen er at detaljering skal tas på reguleringsplannivå. Ønsker en å gjennomføre endringer i allerede regulerte områder må det tas gjennom en rullering/ending av den aktuelle reguleringsplanen.

Videre fastsettes det at kommuneplanen supplerer reguleringsplaner. Det vil si at hvis reguleringsplanen ikke sier noe om for eksempel antall biloppstillingsplasser så er det kommuneplanens bestemmelse om krav til biloppstillingsplasser som gjelder. Er det motstrid mellom reguleringsplanen og kommuneplanen så er det reguleringsplanen som gjelder.

2. Generelle bestemmelser etter PBL § 11-9

Med mindre annet er fastsatt gjelder de generelle bestemmelsene hele kommunen, uavhengig av arealformål.

Kommentar:

Disse bestemmelsene gjelder hele kommuneplanen uavhengig av arealformål. De er også ment som rammer for fremtidig reguleringsplaner.

§ 2.1. Plankrav, jfr. Pbl § 11-9 nr. 1

Tiltak som nevnt i pbl § 20-1 første ledd bokstav a, d, g, k, l og m kan ikke finne sted før det foreligger reguleringsplan, med mindre annet følger av bestemmelsenes § 3 eller 4.

Kommentar:

Ivaretar pkt 1 i eksisterende plan. Fastsetter et generelt plankrav. Unntak fra plankravet kommer en tilbake til i § 3.

§ 2.2 Innholdet i utbyggingsavtaler jfr. Pbl § 11-9 nr. 2

Bestemmelser er ikke gitt

Kommentar:

§ 2.3. Krav til teknisk løsning for bygge- og anleggstiltak, jfr. Pbl § 11-9 nr. 3

- 1. Veg-, vann- og avløpsanlegg som skal overtas av kommunen skal dimensjoneres og bygges i henhold til forhåndsgodkjenning fra Lund kommune.*
- 2. Kommunale veier, inklusiv gang- og sykkelveier og anlegg for kollektivtransport, skal dimensjoneres og bygges i henhold til forhåndsgodkjenning fra Lund kommune.*
- 3. Avkjørsler fra fylkes-/riksvegnettet skal godkjennes av Statens vegvesen.*

Kommentar:

Fastsetter krav til infrastruktur som skal overskjøtes til kommunen og at avkjørsler fra riks- og fylkesvegnettet skal godkjennes av Statens vegvesen. Dette er nytt, men er i tråd med gjeldende praksis i kommunen. Forsikrer at infrastruktur som skal overskjøtes kommunen har tilfredsstillende kvalitet.

§ 2.4 Rekkefølgekrav, jfr. Pbl § 11-9 nr. 4

- 1. Tillatelse til tiltak kan ikke gis før det er opparbeidet tilfredsstillende og sikker adkomst. Teknisk plan skal være godkjent av kommunen før det gis rammetillatelse for bygging.*
- 2. Utearealer til lek og rekreasjon skal opparbeides i samsvar med godkjent utomhusplan før det gis tillatelse til tiltak for et gitt antall boenheter eller andre tiltak angitt i reguleringsplan (Se § 2.6).*
- 3. Brukstillatelse/ferdigattest for tiltak kan ikke gis før tekniske anlegg og viktige samfunnstjenester som vann- og energiforsyninger, avløp, veinett, herunder også anlegg for gående og syklende og evt. kollektivtransportanlegg m.v. er etablert.*

Kommentar:

Det finnes mange eksempler i Lund på at det ikke har blitt stilt krav om ferdigstilt infrastruktur før tiltak har blitt tatt i bruk. Det er også en rekke eksempler på at utbyggingen ikke har foregått i tråd

med gjeldende reguleringsplan. Dette medfører en rekke problemer i ettertid både i forhold til eksisterende bebyggelse og for videre fortetting/utvidelse. Denne bestemmelsen fastsetter hva som skal være på plass før det gis byggetillatelse/brukstillatelse og sikrer dermed en fornuftig og fremtidsrettet utbygging.

§ 2.5.1 Universell utforming, jfr. § 11-9 nr. 5 og § 28-7.

Prinsippene om universell utforming skal legges til grunn for planlegging, søknad om tiltak og opparbeiding av bygg og anlegg inkludert adkomst og uteområder. Det skal dokumenteres hvordan universell utforming ivaretas og ev. avvik skal begrunnes.

Forretnings-, kontor- og offentlige bygg som er åpne for allmennheten skal være universelt utformet.

Hovedgangforbindelser i boligområder og andre gangforbindelser med offentlig funksjon skal primært være trinnfrie og ha maksimal stigning 1:12. Gangvegnettet kan suppleres med brattere snarveger, trapper og lignende.

Kommentar:

Gjeldende plan fastsetter ikke noe krav til universell utforming. Bestemmelsen er i tråd med gjeldende nasjonale retningslinjer. På grunn av utfordrende terreng kan det være en utfordring å imøtekomme maksimal stigning, en har dermed sagt at hovedgangforbindelser skal primært være trinnfrie og ha maksimal stigning 1:12.

§ 2.5.2 Bebyggelse langs vann og vassdrag jfr. Pbl § 11-9 nr. 5 og § 1-8.

Byggegrensen til vann og vassdrag settes til 50 meter. Som vann regnes vannflate på minst 10 dekar. Som vassdrag regnes elver og bekker med årssikker vannføring nedstrøms vann med overflate på minst 200 dekar. Innenfor denne grensen tillates ikke tiltak nevnt i plan- og bygningslovens § 20-1, pkt. a, d, j, k, l og m og § 20-2, pkt. b og c, med mindre annet følger av bestemmelsenes § 3 eller 4.

Når det foreligger særlige grunner, kan det faste utvalg for plansaker øke eller minske byggegrensen til vann og vassdrag.

For hele Teksevannet gjelder 100 meters byggegrense for fritidsbebyggelse. Jfr verneplan(?)

Kommentar:

Ivaretar pkt. 3 og 4 i gjeldende plan. Bestemmelsen viderefører den generelle byggegrensen til vann og vassdrag fra gjeldende plan, men den er mer presis mht. hvilke typer tiltak byggegrensen gjelder for. Videre åpner en for at det faste utvalget for plansaker(PNM) kan øke eller minske denne grensen. Det siste punktet er gjentatt fra eksist. plan.

§ 2.5.3 Bebyggelse langs vassdrag – vurdering av flom, jfr. Pbl § 11-9 nr. 5 og § 28-1

For vann og vassdrag utenfor hensynssone flom må ny bebyggelse/vesentlig utvidelse legges tilstrekkelig høyt slik at flomskader unngås på bygg og anlegg. Ved bygging langs vassdrag skal det alltid fremlegges fagkyndig rapport for trygg byggehøyde.

Kommentar:

Kommunen skal jfr. Pbl § 28-1 forsikre seg om at det bygges på sikker grunn. Denne bestemmelsen setter krav til utredninger for bygging langs vann og vassdrag.

§ 2.6 Uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett, jfr. Pbl § 11-9 nr. 5

Felles utearealer skal tilrettelegges og utstyres med tanke på at de skal kunne brukes av ulike aldersgrupper til ulike årstider, og gi mulighet for lek og fellesskap mellom barn, unge og voksne.

Kvalitetskrav til uteareal:

- 1. Areal brattere enn 1:3, areal med ekvivalent støynivå over 55 db (A), areal avsatt til fareområder eller areal som er belagt med restriksjoner som hindrer barns frie lek skal ikke inngå i formålet.*
- 2. Det skal være sol ved jevndøgn kl 1500 på minst 50 % av arealet.*
- 3. Fellesarealene skal ha solrik beliggenhet, være skjermet for vind og snødrev og ha tilfredsstillende lysforhold. Videre skal de være sikret mot støy, forurensing og annen helsefare.*
- 4. Atkomst til fellesarealer skal være tilfredsstillende og ligge til gang/sykkelvei, fortau eller lite trafikkert vei. De ulike aktivitetene må skjermes slik at de kan foregå uten konflikter med hverandre og naboer.*
- 5. Ved planlegging av boligområder skal det legges vekt på å sikre korridorer ut til større friluftsområder både for ny og eksisterende bebyggelse.*

Arealkrav for Moi sentrum, Eik Sentrum og Ualand sentrum:

Det skal avsettes uteareal på minst 25 m² pr. boenhet, tilgjengelig og egnet til lek og opphold utendørs.

Ved fortetting kan det stilles krav om at eksisterende boenheter også vurderes og regnes med i antall boenheter.

Resten av kommunen:

Det skal avsette eller påvises uteareal på minst 150 m² pr. boenhet, tilgjengelig og egnet til lek, utfoldelse og opphold utendørs.

Når det etter en totalvurdering er hensiktsmessig, kan det faste utvalg for plansaker lempe eller skjerpe kravene til uteareal. Planer for felles utearealer for det enkelte boligområdet skal dokumenteres ved søknad om tillatelse og skal godkjennes av kommunen.

Kommentar:

Gjeldende plan fastsetter ingen spesifikke krav til opphold, lek og rekreasjon. Dagens situasjon er at det er relativt dårlig lekeplassdekning i Moi sentrum, og en har sett at det ikke er mulig å gjennomføre større byggeprosjekter i sentrum før en får etablert nye lekeplasser. For de resterende områdene fastsettes det at det skal vises til områder egnet for lek, utfoldelse og opphold. Da det er vanskelig å ta høyde for alle faktorer i hver enkelt sak, har en langt inn at planutvalget (PNM) kan skjerpe eller lempe på disse kravene.

§ 2.7 Parkering jfr. Pbl § 11-9 nr. 5

Krav til parkering ved regulering av nye områder. Bestemmelsen utfyller også eldre reguleringsplaner der de ikke kommer i motstrid til disse, jfr. § 1.1.

§ 2.7.1 Fellesbestemmelser

1. *Biloppstillingsplass skal for alle tiltak ligge på egen tomt eller tinglyst rett på nabotomt i umiddelbar nærhet, tett opptil enheten den er tiltenkt. For steder uten veiforbindelse må det sikres tinglyst rett til biloppstillingsplasser tilknyttet veg.*
2. *En biloppstillingsplass skal min. være 3 x 6 meter.*
3. *Oppstillingsplass for motorsykler og sykler avsettes på egen tomt eller på fellesareal for flere tomter.*
4. *Der hvor garasje alene tilfredsstiller kravet til parkeringsareal, skal det i tillegg være biloppstillingsplass utenom garasjen for besøkende.*
5. *Biloppstillingsplasser for funksjonshemmede skal alltid plasseres nærmest inngangen til bygget de er tiltenkt. Disse plassene skal ha en størrelse på 4,5 x 6 meter og må være tydelig merket.*
6. *Trafikk- og parkeringsløsninger skal være universelt utformet.*
7. *Biloppstillingsplasser som er tiltenkt et bestemt antall bruksenheter, skal sikres til bruk for disse og kan ikke selges/fradeles.*
8. *Biloppstillingsplasser skal plasseres slik at det ikke er behov for å rygge inn fra eller ut på offentlig vei.*

§ 2.7.2 Bolig

1. *Eneboliger skal ha minimum 2 biloppstillingsplasser, inkludert ev. garasje.*
2. *For boligbygg med 2 bruks-/boenheter eller flere skal det avsettes minimum 1,5 biloppstillingsplass pr. boenhet.*

§ 2.7.3 Fritidsbolig

Fritidsboliger skal ha 2 biloppstillingsplasser pr. enhet på egen tomt. I tilfeller der det ikke er mulig med parkering på egen tomt skal det foreligge tinglyst rett til parkering i umiddelbar nærhet.

§ 2.7.4 Offentlige bygg/næringsbygg og forsamlingslokaler

1. *Forretningsbygg skal ha 1 biloppstillingsplass for bil og en plass for sykkel pr. 50 m² bruksareal, i tillegg kommer lasteareal for vare- og lastebiler.*
2. *For offentlige bygg, kontorbygg og forsamlingslokaler skal det være minimum 1 biloppstillingsplass for funksjonshemmende og ellers 5 % biloppstillingsplasser for funksjonshemmende av det totale antall biloppstillingsplasser. I tillegg til dette kommer evt. lasteareal for vare- og lastebiler. Det skal i tillegg avsettes plass til sykkelparkering og parkering for motorsykler. For skole og barnehage skal det avsettes plass for sykkelparkering for 50 % av de ansatte og 50 % av elevene.*
3. *Kontorbygg skal ha biloppstillingsplass for 1 bil pr. 50 m² bruksareal.*
4. *Industri og lagerbygg skal ha 1 biloppstillingsplass pr. 100 m² bruksareal. I tillegg til dette kommer evt. lasteareal for vare og lastebiler.*
5. *For institusjoner, hoteller, restauranter, forsamlingslokaler og andre bygningsanlegg hvor spesielle forhold gjør seg gjeldende skal oppstillingsplasser for bil og sykkel, beregnes ut fra størrelse, antall ansatte/gjester og bruk. I tillegg til dette kommer lasteareal for vare- og lastebiler. Krav til antall oppstillingsplasser for bil og sykkel vil i disse tilfellene være individuelt og fastsettes derfor av kommunen i hvert enkelt tilfelle. Krav kan også fastsettes i reguleringsplan for det aktuelle område.*

§ 2.7.5 Garasje

For boligbebyggelse skal det settes av plass til én garasje pr. boenhet. Ved søknad om oppføring av boligbygg skal garasjen være innpasset i planene, selv om det ikke blir søkt om garasje samtidig med boligen. Kommunen kan gjøre unntak når garasjeplass for eiendommens behov er sikret på annen måte.

§ 2.7.6 Småbåthavner

Det skal være 0,3 biloppstillingsplasser per standard båt plass (bruttobredde 3 meter). For båthavner i direkte tilknytning til boliger og fritidsboliger kan parkeringsdekningen reduseres.

Kommentarer:

Eksisterende kommuneplan har ikke krav til eller retningslinjer for biloppstillingsplasser. Kravene samsvarer med krav i de fleste gjeldende reguleringsplaner. Krav til parkering ved båthavner er redusert fordi en ikke forventer samtidig bruk. Det er lagt inn en del fellesbestemmelser som fastsetter krav om utforming o.l. I de tilfellene der det ikke er mulig å opprette biloppstillingsplass på egen tomt skal det foreligge tinglyst avtale om parkering i nærheten.

§ 2.8 Fasader, skilt og reklame, jfr. Pbl § 11-9 nr. 5

1. *Skilt- og reklameinnretninger og liknende må ikke settes opp uten søknad og tillatelse, jfr. pbl § 20-1, bokstav i og § 30-3.*
2. *I områder som er regulert til spesialområde bevaring, på bygninger som er fredet eller har antikvarisk verdi og innenfor andre bevaringsverdige bygningsmiljø, kan skilt og reklame tillates på vilkår som setter strenge krav til at utforming skal harmonere med strøkets og bygningsmiljøets karakter.*
3. *I boligstrøk er lysreklame, klistreplakater og andre reklameinnretninger ikke tillatt. Unntak kan gjøres for forretninger som tjener strøket. Reklamer som sjenerer boliger kan forbys.*
4. *Takreklamer med silhuettvirkning tillates ikke.*
5. *Skilt, markiser og andre innretninger ut over fortau og annen offentlig grunn må ikke hindre ferdsele eller være til fare for omgivelsene.*

Kommentar:

Det er økt bruk av skilt og reklame for ymse forhold og det er viktig at en fastsetter rammene for bruken av skilt og reklame samtidig som en får økt fokus på det.

§ 2.9 Miljøkvaliteter og bevaring mv, jfr. Pbl § 11-9 nr. 6 og 7

§ 2.9.1 Naturmangfold

1. *Hensynet til naturmangfoldet på stedet skal alltid avklares før tiltak kan igangsettes, jfr. naturmangfoldloven § 7 (prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12).*
2. *For å ivareta naturmangfoldet skal det ikke gjennomføres tiltak i viktige naturtyper og økologiske funksjonsområder, med mindre dette er avklart gjennom utarbeiding av reguleringsplan i samsvar med prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12.*

Kommentar:

Naturmangfoldloven er en ny lov som kom etter gjeldende kommuneplan ble vedtatt, en lov som skal gjelde for all saksbehandling i kommunen. Det er derfor naturlig å ta den inn i kommuneplanens bestemmelser.

§ 2.9.2 Grønnstruktur – landskap

1. *Det skal ikke gjøres større inngrep i grønnstruktur i utbyggingsområder, vegetasjon eller markflater, med mindre dette fremgår av godkjent reguleringsplan og/eller utomhusplan for arealet.*
2. *Kommunen kan kreve sikrings- og/eller kompenserende tiltak for grønnstruktur eller andre viktige landskapselementer.*
3. *Tilpasninger av fyllinger og skjæringer mot grønnstruktur skal skje innenfor arealformål bebyggelse og anlegg eller samferdselsanlegg. Unntak kan gjøres der terrengtilpasning kan inngå som del av tilretteleggingstiltak og der tilpasningen er vist i godkjent illustrasjons-/utomhusplan.*

Kommentarer:

Grønnstruktur er viktig både for lek, opphold, rekreasjon og landskapsbilde. Det er derfor viktig at en opprettholder sammenhengende grønnstrukturer og at eventuelle inngrep i disse tas i forbindelse med en helhetlig plan.

§ 2.9.3 Midlertidige og flyttbare konstruksjoner, jfr. pbl § 30-5

Midlertidige og flyttbare konstruksjoner, herunder hyttebåter, campingvogner og andre transportable innretninger tillates ikke plassert i utmark eller utenfor områder der slik bruk er tillatt i reguleringsplan eller direkte i medhold av plan- og bygningsloven.

Kommentarer:

En har sett eksempler på at flyttbare konstruksjoner blir midlertidig eller permanent plassert i områder der hverken reguleringsplan eller pbl åpner for det. Med denne bestemmelsen ønsker en å få økt fokus på dette.

§ 2.9.4 Bevaringsverdige bygninger og kulturmiljø

Bestemmelsene gjelder alle bevaringsverdige bygninger så fremt de ikke står i motstrid til vernebestemmelser som gjelder i den enkelte verneplan.

1. *Bevaringsverdig bebyggelse kan utbedres, moderniseres og ombygges dersom bygningens eksteriør med hensyn til målestokk, form, detaljering, materialbruk og farger blir opprettholdt eller tilbakeført. Kommunen kan ved slike arbeider stille krav til utførelsen.*
2. *Mindre tilbygg og påbygg kan tillates når det etter kommunens vurdering er godt tilpasset i forhold til bygningen, eiendommen og bygningsmiljøets særpreg og tradisjon. Utomhusanlegg av betydning for kulturmiljøet skal søkes bevart, og ikke fjernes uten kommunens godkjenning.*
3. *Søknadspliktige tiltak skal forelegges antikvariske myndigheter til uttalelse før sluttbehandling.*
4. *Det henvises for øvrig til kommunens kulturminneplan.*

Kommentarer:

For at bevaringsverdige bygninger skal vedlikeholdes og tas vare på, er en avhengig av at bygningene blir brukt. En ønsker med denne bestemmelsen å åpne for at tiltak som ikke går ut over verneverdien kan gjennomføres under visse forutsetninger. Det er viktig å påpeke at antikvariske myndigheter skal få sakene til uttalelse før en evt. tillatelse gis.

§ 2.10 Forhold som skal avklares i reguleringsplaner, jfr. Pbl § 11-9 nr. 8

I nødvendig grad skal dette være med i reguleringsplaner:

1. *Planen skal angi formål, vern og utforming av arealer og fysisk miljø samt rekkefølgekrav for å sikre nødvendige samfunnstjenester og sikkerhet.*

2. *Planen skal tilfredsstillende gjeldende krav til helse, miljø og sikkert. Risiko og sårbarhet skal utredes.*
3. *Planen skal avklare og belyse nødvendig miljøoppfølging og miljøovervåking både for byggeperiodene og etter at planen er gjennomført.*
4. *Landskapsvern og kulturminner skal utredes.*
5. *Støy (dag og natt), støv og uslipp skal utredes.*
6. *Universell utforming – tilgjengelighet for alle befolkningsgrupper, herunder bevegelsehemmede, orienteringshemmede og miljøhemmede – skal utredes.*
7. *Barn og unges interesser skal utredes.*
8. *Vurdering av EMF (elektromagnetiske felt) og avstandskrav til høyspentlinjer skal utredes.*
9. *Områdets grønnstruktur og sammenheng med overordnet grønnstruktur skal utredes.*
10. *Viktige naturkvaliteter, herunder biologisk mangfold, skal registreres og vurderes sikret. Planer skal også vise hvordan større terrenginngrep løses i overgangen mellom utbyggingsareal og grønnstruktur.*
11. *Det skal vurderes tiltak som kan redusere samlet energibruk. Det skal satses på fornybare energikilder.*
12. *Det skal gjøres rede for tiltakets estetiske sider. Forhold til tiltaket i seg selv, omgivelsene og fjernvirkningen skal utredes.*
13. *Planarbeidet skal avklare behov for og eventuell lokalisering av arealer til offentlig og privat tjenesteyting.*
14. *Det kan kreves teknisk plan og utomhusplan*
15. *Kommunen kan kreve illustrasjonsplan, sol- og skyggediagram, snitt og perspektivtegninger.*
16. *Det skal fastsettes utnyttelsesgrad for de ulike arealformål.*

Når det etter en totalvurdering er hensiktsmessig, kan det faste utvalg for plansaker lempe eller skjerpe kravene til utredning ev. delegerer dette til rådmannen.

Kommentar:

3. Bestemmelser til arealformål etter PBL § 11-10 (arealer definert med formål i kommuneplanen).

Disse bestemmelsene gjelder for arealformål under hovedformålene bebyggelse og anlegg, samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur og grønnstruktur, jfr. pbl § 11-7 nr. 1, 2 og 3.

§ 3.1. Unntak fra plankrav, jfr. Pbl § 11-10 nr. 1

Tiltak kan unntas fra plankrav innenfor arealformål bebyggelse og anlegg, som ikke er omfattet av reguleringsplan, dersom følgende vilkår er oppfylt:

1. *Utbyggingen er å regne som enkel fortetting/utbygging med inntil 3 nye boenheter.*
2. *Utbyggingen er å regne som enkel fortetting/utbygging med inntil 3 nye fritidsboliger.*
3. *Utbyggingen ikke forringer viktige fellesareal, grøntareal, lekeareal og/eller automatisk fredet kulturminne.*
4. *Utbyggingen ikke er i strid med viktige samfunnsinteresser*
5. *Tilfredsstillende vei og parkeringsløsninger er sikret.*
6. *Utbyggingen underordner seg eksisterende bygninger mht høyde, volum og utnyttingsgrad.*
7. *Utbyggingen kan nytte seg av eksisterende infrastruktur og transportsystem.*
8. *Det er utarbeidet fagkyndig ROS-analyse jfr. TEK 10*

Krav om biloppstillingsplasser (jfr § 2.7) og lekeplasser (jfr § 2.6) gjelder like fullt.

Kommentar:

Det er ønskelig at en åpner for enkel fortetting/utbygging der en slik utbygging kan foregå på en fornuftig måte, det vil si i områder der eksisterende infrastruktur er tilfredsstillende og utbyggingen ikke går utover viktige samfunnsinteresser. For å forsikre seg at utbygging foregår på en forsvarlig måte har en satt krav om at det gjennomføres ROS-analyse jfr. TEK 10. Det er viktig å påpeke at dette kun gjelder områder som er avsatt til bebyggelse og anlegg i kommuneplanen.

§ 3.2. Unntak for teknisk infrastruktur, jfr. Pbl §11-10 nr. 1

Innenfor arealformål bebyggelse og anlegg som ikke er omfattet av reguleringsplan er mindre anlegg for offentlig infrastruktur som er nødvendig for drikkevannsforsyning, avløp, samferdsel og kommunikasjon tillatt uten reguleringsplan.

Kommentar:

Punktet åpner for at det kan gjennomføres mindre, tekniske tiltak i forbindelse med nødvendig infrastruktur, uten reguleringsplan. Eksempler kan være trafostasjoner, nodepunkter for bredband, kloakkpumpestasjon.

§ 3.3. Unntak for parkeringsplass, jfr. Pbl § 11-10 nr. 1

Parkeringsplass kan gjennom enkeltsøknad realiseres uten krav om reguleringsplan under følgende forutsetninger:

- 1. Dispensasjon fra tiltak innenfor byggegrense langs riks-/fylkesvei avklares med Statens vegvesen*
- 2. Ny avkjørsel fra riks-/fylkesvei godkjennes av Statens vegvesen*
- 3. ROS-analyse må vedlegges søknad om tillatelse til tiltak.*

Kommentar:

Fastsetter krav til etableringen av parkeringsplass utenom regulert område.

4. Bestemmelser til arealformål etter PBL § 11-11 (LNF-områder).

Disse bestemmelsene gjelder for arealformål under hovedformålene Landbruks-, natur- og friluftformål og Bruk og vern av vann og vassdrag med tilhørende strandsone, jf § 11-7 nr. 5 og 6.

§ 4.1. Omfang og lokalisering av landbruksbebyggelse, jfr. Pbl § 11-11 nr. 1

Etablering av nye bygninger og anlegg til landbruk i LNF-område kan gjennomføres uten krav om plan. Ny landbruksbebyggelse skal, dersom det er mulig, ikke plasseres på dyrket mark eller i 50-metersbeltet langs vann og vassdrag. Plassering skal tilpasses kulturlandskapet og ikke være i konflikt med biologisk mangfold eller prioriterte naturtyper (jfr. Naturmangfoldloven). Nye driftsbygninger innenfor områder sikret til drikkevannsforsyning kan kun tillates dersom det ikke finnes alternative lokaliseringer på eiendommen og tiltaket etter en konkret vurdering ikke vil utsette drikkevannskilden for forurensingsfase.

Kommentar:

Bestemmelsen skal løse konflikten mellom 50-metersbeltet og landbruksinteresser. I de tilfelle der det fins alternative plasseringer utenfor 50-metersbeltet så skal en velge de, mens i de sakene der det ikke finnes alternativer kan en åpne for bygging i 50-metersbeltet. Det er viktig å påpeke at denne bestemmelsen kun gjelder for landbruksbebyggelse.

§ 4.2. LNF med spredt boligbebyggelse, jfr. Pbl § 11-11 nr. 2

For områder avsatt på plankartet til LNF med spredt boligbebyggelse kan det, etter behandling av enkeltvis søknader, tillates bolig med tilhørende anlegg. Antall nye enheter er fastsatt for hvert enkelt område.

§ 4.2.1. Områder med arealformål LNF med spredt boligbebyggelse

Følgende vilkår gjelder for tiltak i disse områdene:

1. Tiltaket skal tilpasse seg til omkringliggende omgivelser og bebyggelse.
2. Boligenheten skal ha lovlig adkomst og avkjøringstillatelse for helårsbolig.
3. Boligenheten skal ha tilfredsstillende vannforsyning.
4. Boligen må tilkobles offentlig kloakk eller ha tilfredsstillende avløpsløsning.
5. Bebyggelsen i området skal ha spredt karakter med store tomter og god avstand mellom husene.
6. Maksimal tomtestørrelse er 4 dekar
7. Maksimalt tillatt BYA for bolighus er 200 m² og maksimalt BYA for garasje er 70 m². Overbygd uteareal og terrasser høyere enn 0,5 meter over planert terreng regnes med i BYA.
8. Maksimal møne-/gesimshøyde er 8 meter over gjennomsnittlig planert terreng.
9. Boligen skal ikke komme i konflikt med friluftsinnteresser eller biologisk mangfold.
10. Det kan ikke bygges på dyrket mark. Byggegrense mot dyrket mark (fulldyrket- og overflatedyrket jord) er minimum 20 meter. I LNF-L-områder settes avstanden til 50 meter.
11. Uttalelse fra fagmyndigheter om kulturminner og kulturlandskap skal innhentes.
12. Boligen skal tilpasses det omkringliggende terrenget.
13. Bygning tillates ikke oppført innenfor en avstand av 30 meter fra gamle ferdsselsveier, stier og/eller andre kulturminner

Kommentar:

§ 4.3. LNF områder. Tiltak knyttet til eksisterende boligbebyggelse i LNF, jfr. Pbl § 11-11 nr.1 og 2

Tiltak etter pbl § 20-1 og 20-2 knyttet til eksisterende boligbebyggelse i LNF kan behandles som enkeltstående uten krav til ytterligere plan når følgende vilkår er oppfylt:

1. Tiltaket skal tilpasses omkringliggende omgivelser og bebyggelse.
2. Tiltaket kan omfatte mindre endringer på eksisterende bygg, garasje, uthus eller tilbygg eller påbygg på inntil 50 m², dog begrenset slik at maksimalt tillatt BYA for bolighus er 200 m² og garasje 70 m². Tiltaket kan også omfatte ny garasje inntil 70 m² BYA til eksisterende bolighus. Overbygd uteareal og terrasser høyere enn 0,5 meter over planert terreng regnes med i BYA.
3. Maksimal møne-/gesimshøyde skal ikke overstige 8 meter over gjennomsnittlig terreng.
4. Avstand til dyrket mark skal være minimum 20 meter.
5. Tiltaket må ikke få konsekvenser for viktige natur-, friluftsliv- og kulturverdier.

Utbyggingen må være løst på en etter kommunens vurdering estetisk tilfredsstillende måte. Det skal her bl.a. tas hensyn til form, farge, plassering og størrelse. Tiltaket skal ikke være dominerende i landskapet og ta hensyn til silhuettvirkning og terrengtilpasning. Tiltaket skal ikke medføre vesentlige ulemper for bruken av nærliggende eiendommer. Tiltaket må ikke vanskeliggjøre en annen mulig framtidig arealbruk, eksempelvis som byggeområde eller som veigrunn.

Kommentar:

Dette er en ny bestemmelse, tidligere måtte tiltak som dette dispensasjonsbehandles. Tanken er at tiltak av en viss størrelse/omfang skal kunne behandles via enkeltstående og ikke via dispensasjon. Tidligere erfaringer tilsier at det gis dispensasjoner i slike saker, noe som betyr unødvendig

ressursbruk. Dispensasjonssøknader er tidkrevende både for tiltakshaver og for administrasjonen og en ønsker å unngå unødvendige dispensasjoner. Det vil også være positivt for opprettholdelsen av bebyggelsen i bygdene.

§ 4.4. LNF med spredt fritidsbebyggelse, jfr. Pbl §11-11 nr. 1 og 2

For områder avsatt på plankartet til LNF med spredt fritidsbebyggelse kan det, etter behandling av enkeltvis søknader, tillates oppføring av fritidsbolig. Antall nye enheter er fastsatt for hvert enkelt område.

§ 4.4.1. Områder med arealformål LNF med spredt fritidsbebyggelse

Følgende vilkår gjelder for tiltak i disse områdene:

- 1. Tiltaket skal tilpasses omkringliggende omgivelser og bebyggelse.*
- 2. Fritidsbolig med innlagt vann må tilkobles offentlig kloakk eller ha annen tilfredsstillende avløpsløsning.*
- 3. Maksimal tomtestørrelse er 2 dekar.*
- 4. Maksimalt tillatt BYA for sum bebyggelse per enhet er 130 m². Overbygd uteareal og terrasser høyere enn 0,5 meter over planert terreng regnes med i BYA.*
- 5. Maksimal mønehøyde er 6,5 meter over gjennomsnittlig planert terreng. Ved bruk av pulttak regnes mønehøyden til høyeste gesims.*
- 6. Fritidsboligen skal ikke komme i konflikt med friluftsinnteresser eller biologisk mangfold.*
- 7. Det kan ikke bygges på dyrket mark. Avstand til dyrket mark (fulldyrket- og overflatedyrket jord) skal være minimum 20 meter. I LNF-L-områder settes avstanden til 50 meter, med unntak av utleiehytter som alternativ inntektskilde for landbruket.*
- 8. For hver enhet tillates oppført ett tilleggsbygg (bod, garasje o.l.) på inntil 30 m² BYA. Arealet inngår ikke i totalt BYA for enheten.*
- 9. Uttalelse fra fagmyndigheter om kulturminner og kulturlandskap skal innhentes.*
- 10. Fritidsboligen skal tilpasses det omkringliggende terrenget.*
- 11. Avkjørsler fra riks-/fylkesvegnettet skal godkjennes av Statens vegvesen.*
- 12. Bygning tillates ikke oppført innenfor en avstand av 30 meter fra gamle ferdselsveier, stier og/eller andre kulturminner*

Kommentar:

Ivaretar pkt. 6, 9 og deler av 11 i gjeldende plan. Innholdet her er betydelig endret og utvidet.

§ 4.5. LNF-områder. Tiltak knyttet til eksisterende fritidsbebyggelse i LNF, jfr. Pbl §11-11 nr. 1 og 2

Tiltak etter pbl § 20-1 og 20-2 knyttet til eksisterende fritidsbebyggelse i LNF, med unntak av LNF-L, LNF-N og LNF-F, kan behandles som enkeltvis søknad uten krav til ytterligere plan når følgende vilkår er oppfylt:

- 1. Vann tillates innlagt når det er sørget for tilfredsstillende avløpsløsning*
- 2. Ved fradeling er tillatt maksimal tomtestørrelse 2 dekar*
- 3. Maksimalt tillatt BYA for sum bebyggelse per enhet er 130 m². Overbygd uteareal og terrasser høyere enn 0,5 meter over planert terreng regnes med i BYA.*
- 4. Maksimal mønehøyde er 6,5 meter over gjennomsnittlig planert terreng. Ved bruk av pulttak regnes mønehøyden til høyeste gesims.*
- 5. Fritidsbolig som ligger mindre enn 50 meter fra vann og vassdrag tillates ikke tilbygd slik at de kommer ytterligere i strid med denne grensen*
- 6. For hver enhet tillates oppført ett tilleggsbygg (bod, garasje o.l.) på inntil 30 m² BYA. Arealet inngår i totalt BYA for enheten.*

Kommentar:

Dette punktet er tatt med for å slippe en rekke dispensasjonssaker tilknyttet eksisterende hytter i LNF-område. Det finnes en del slike hytter. Disse er gjerne gamle og små og modne for fornying. Det vil være hensiktsmessig at kommunen har en holdning til hva som kan tillates. Det presiseres at punktet ikke er ment for å tillate ny bebyggelse, kun endring/utvidelse av eksisterende.

§ 4.6. Bruk og vern av vann og vassdrag, jfr pbl, §11-11, nr 3

Bestemmelser knyttet til bebyggelse langs vann og vassdrag er tatt med i § 2.5. For tiltak i vann og vassdrag gjelder følgende bestemmelser:

1. Brygger, båthus og andre anlegg knyttet til bruk av vann kan tillates etter søknad
2. Framføring av VA-ledninger og el-/teleledninger kan tillates etter søknad.
3. Vedlikehold av kanaler, opprensning etter flom og tilsvarende tiltak tillates uten søknad.
4. Fylling og utgraving tillates ikke.
5. Tiltak i bekker og elver som påvirker strømforhold og vannhastighet tillates ikke.

§ 4.7. Mineralressurser

Før åpning av massetak skal minimum følgende være avklart:

1. Det skal innhentes konsesjon iht. gjeldende regler
2. Området skal vises på kart
3. Det skal gis bestemmelser for driftstid
4. Det skal gis bestemmelser for støv og støy
5. Det skal gis bestemmelser for avslutning
6. Det kan stilles krav om detaljregulering dersom tiltaket ikke er godt nok avklart i forbindelse med søknad om konsesjon.

§ 4.8. Rasteplasser

På områder avsatt til rasteplass tillates det, mot søknad, at det blir oppført mindre bygninger i samsvar med arealformålet.

5. Bestemmelser til hensynssoner etter PBL § 11-8.

§ 5.1. Drikkevannsforsyning, jfr. Pbl § 11-8, bokstav a og

Drikkevannsforskriften § 4.

Slik hensynssone skal sikre rent drikkevann til innbyggerne i Lund kommune. Innenfor hensynssonen tillates ikke bygging, deling av eiendom eller ny aktivitet eller fysiske inngrep som kan medføre fare for forurensning av vannkilden og som ikke har direkte tilknytning til drift/vedlikehold av drikkevannskilden.

Kommentar:

I gjeldende plan var området vist med restriksjonssone uten egen bestemmelse. En bruker nå hensynssone og egen bestemmelse. Bestemmelsen skal sikre at det ikke foregår aktivitet som kan medføre fare for drikkevannskilden.

§ 5.2. Flom, jfr. Pbl § 11-8, bokstav a og Byggteknisk forskrift § 7-2

Innenfor hensynssone for 200-års flom kan det ikke tillates ny bebyggelse med topp singel

under kotehøyde angitt i flomsonekart fra NVE. Tiltak skal være i tråd med Tek § 7-3.

Kommentar:

Flomproblematikken henger nøye sammen med pbl 28-1 som fastsetter at kommunen skal forsikre seg om at det bygges på sikker grunn. NVE har uttalt at så lenge det bygges på flomsikkert nivå har ikke de noen motforestillinger mot at det bygges innenfor flomsone.

§ 5.3. Faresone, jfr. Pbl § 11-8, bokstav a og § 28-1

Faresoner er angitt for temaene ras, skytebane og annen grunn (forurenset grunn og masseuttak). Innenfor disse sonene er det ikke tillatt med tiltak eller aktivitet uten at det aktuelle faremomentet er utredet, og tiltaket/aktiviteten er dokumentert akseptabel og/eller eventuelle avbøtende tiltak er fastsatt.

Kommentar:

Dette er et krav som er kommet i forbindelse med ny pbl. Det er viktig å påpeke at disse sonene viser områder der det er en potensiell fare, det er dermed ikke sagt at det ikke er mulig å gjennomføre tiltak innenfor området. For at kommunen skal forsikre seg om at det bygges på sikker grunn (pbl § 28-1) så setter en krav om ytterligere utredninger.

§ 5 4 Støysone, jfr. Pbl § 11-8, bokstav a og § 28-1

Støysoner er angitt langs E 39 og langs jernbanen. Innenfor disse sonene er det ikke tillatt med tiltak eller aktivitet uten at det aktuelle støynivået er utredet, og tiltaket/aktiviteten er dokumentert akseptabel og/eller eventuelle avbøtende tiltak er fastsatt.

Retningslinjer til angitte hensynssoner etter PBL §11-8 C)

R1.1. Landbruk, jfr. Pbl § 11-8, bokstav c

Innenfor hensynssone landbruk, skal det særlig tas hensyn til at tiltak ikke skal forringe eller føre til driftsulemper for landbruks-områdene.

Kommentar:

Ny pbl fastsetter at en kun kan fastsette retningslinjer til hensynssone landbruk. Retningslinje er ikke juridisk bindende, men er en såkalt "bør regel".

R1.2. Friluftsliv, jfr. Pbl § 11-8, bokstav c

Innenfor hensynssone friluftsliv skal det særlig tas hensyn til at tiltak ikke skal svekke adkomstmuligheter eller tilgjengelighet. For tiltak i disse områdene skal konsekvenser for friluftsliv gis en særskilt vurdering, og eventuelle avbøtende tiltak skal sikre at friluftskvalitetene ikke blir skadelidende.

Tiltak som fremmer allment friluftsliv kan tillates etter søknad.

Kommentar:

Ny pbl fastsetter at en kun kan fastsette retningslinjer til hensynssone friluftsliv. Retningslinje er ikke juridisk bindende, men er en såkalt "bør regel".

R1.3. Bevaring naturmiljø, jfr. Pbl § 11-8, bokstav c

Hensynet til lokalitetenes betydning for naturmangfold skal legges til grunn for saksbehandling etter plan- bygningsloven, motorferdselloven, landbrukslovgivningen og annet sektorlovverk der kommunen er myndighet. Tiltak som forringer lokalitetens verdi skal søkes unngått.

Kommentar:

Ny pbl fastsetter at en kun kan fastsette retningslinjer til hensynssone naturmiljø. Retningslinje er ikke juridisk bindende, men er en såkalt "bør regel".

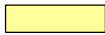
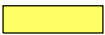

R1.4. Bevaring kulturmiljø, jfr. PBL § 11-8, bokstav c

Hensynet til lokalitetenes betydning for kulturmiljøet skal legges til grunn for saksbehandling etter plan- bygningsloven, motorferdselloven, landbrukslovgivningen og annet sektorlovverk der kommunen er myndighet. Tiltak som forringer lokalitetens verdi skal søkes unngått.

Kommentar:

Tegnforklaring

§11-7. Nr. 1 - Bebyggelse og anlegg

Nåværende	Framtidig	
		Boligbebyggelse
		Fritidsbebyggelse
		Sentrumsformål
		Forretninger
		Offentlig eller privat tjenesteyting
		Råstoffutvinning
		Næringsvirksomhet
		Idrettsanlegg
		Andre typer bebyggelse og anlegg
		Grav- og urnelund

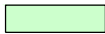
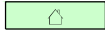

§11-7. Nr. 2 - Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

	Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (arealer)
	Parkering
	Bane
	Veg

§11-7. Nr. 3 - Grønnstruktur

	Friområde
--	-----------

§11-7. Nr. 5 - Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift

	LNFR areal for spredt bolig- fritids- eller næringsbebyggelse	
		LNFR - Spredt boligbebyggelse
		LNFR - Spredt fritidsbebyggelse
		LNFR - Spredt næringsbebyggelse

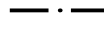

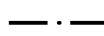
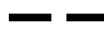

§11-7. Nr. 6 - Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone

	Småbåthavn
	Friluftsområde

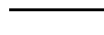
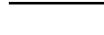

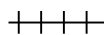

§12-6 - Hensynssoner

Nåværende	Framtidig	
		Nedslagsfelt drikkevann
		Støysone - Gul sone iht. T-1442
		Flomfare
		Hensyn landbruk
		Hensyn friluftsliv
		Bevaring naturmiljø
		Båndlegging for regulering etter PBL
		Båndlegging etter lov om naturvern
		Båndlegging etter andre lover
		Reguleringsplan skal fortsatt gjelde

Linjesymbol

	KpSikringGrense
	KpStøyGrense
	KpFareGrense
	KpAngittHensynGrense
	KpBåndleggingGrense
	KpDetaljeringGrense
	KpGrense
	KpArealGrense

Samferdselslinje

	Fjernveg
	Hovedveg
	Samleveg
	Adkomstveg
	Jernbanetunnel
	Jernbane

Punktsymbol

	Fornminne
	Kulturminne

Lund kommune

Komuneplanens arealdel 2014 - 2025

Bestemmelser, retningslinjer og andre opplysninger til planen ligger som vedlegg til plankartet. Det er utarbeidet detaljutsnitt over sentrale områder.

Dato: Uttegningsdato:

27.03.2014

19.11.2014

Kartprodusent: Signatur:

Multiconsult

IREF

REVISJONER:

Ekvidistanse: 100 M

Målestokk: 1 : 50 000

SAKSBEHANDLING IHT PLAN- OG BYGNINGSLOVEN:

Forvarsel:

Sluttbehandling i styringsgruppen:

Offentlig ettersyn i tidsrommet:

Kommunestyrets planvedtak:

Kunngjøring:

Kartgrunnlag: EUREF 89

Kommunegrense: N50

Infrastruktur: N50

Terreng: N250

KOMMUNEPLAN FOR
LUND KOMMUNE
2014-2025

PLANBESKRIVELSE

MED

KONSEKVENsutREDNINGER

Innhold

1.1	Bakgrunn	3
1.2	Planbeskrivelse	4
	1.2.1 Kommuneplanens formål	4
	1.2.2 Kommuneplanens hovedinnhold	4
	1.2.3 Kommuneplanens virkninger	4
	1.2.4 Vurderinger bak planforslaget	5
	1.2.5 Rammebetingelser for planen	5
1.3	Konsekvensutredning	6
	1.3.1 Om konsekvensutredning	6
	1.3.2 Utrednings- og kunnskapsgrunnlag	7
	1.3.3 Vekting av konsekvenser	7
2.1	Planbeskrivelse – samfunnsdelen	9
2.2	Planbeskrivelse – arealdelen	10
	2.2.1 Vakre Lund	10
	2.2.2 Livskvalitet	11
	2.2.3 Arbeidsplasser	12
	2.2.4 Infrastruktur	12
	2.2.5 Utbyggingsområder	13
	2.2.6 Mineralressurser	14
3.1	Samlet konsekvensutredning	15
	3.3.1 Natur- og miljøforhold	15
	3.3.2 Vær, vindeksponering	15
	3.3.3 Natur- og kulturområder	16
	3.3.4 Menneskeskapte forhold	16
	3.3.5 Forurensningskilder	17
	3.3.6 Andre farlige/spesielle områder/forhold	17
	3.3.7 Transport	17
	3.3.8 Trafikksikkerhet	17
	3.3.9 Barn og unge, universell utforming, tilgjengelighet	18
3.2	Enkeltvise konsekvensutredninger	se separate dokument

Innledning

1.1 BAKGRUNN

Plan- og bygningslovens kapittel 4 presenterer de generelle utredningskravene for flere plantyper, herunder kommuneplaner. Det stilles krav til planprogram samt planbeskrivelse og konsekvensutredning (KU).

Plan- og bygningslovens § 4-1 lyder slik (våre uthevinger):

§ 4-1. Planprogram

*For alle regionale planer og **kommuneplaner**, og for reguleringsplaner som kan ha vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et **planprogram som grunnlag for planarbeidet**.*

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varsling av planoppstart. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten.

Dersom berørte regionale og statlige myndigheter på grunnlag av forslag til planprogram vurderer at planen kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn, skal dette framgå av uttalelsen til forslaget til planprogram.

Dersom planen får vesentlige miljøvirkninger i en annen stat, skal planmyndigheten sende forslag til program for planarbeidet til berørte myndigheter i denne staten til uttalelse.

Lund kommune har utarbeidet et dokument kalt "Planstrategi med planprogram for kommuneplanen 2013 – 2025", vedtatt i kommunestyret 15.03.2012. Planprogrammet avklarer rammer og premisser for planarbeidet og klargjør formålet med dette. Programmet beskriver også hvordan medvirkning skal ivaretas og en framdriftsplan.

Plan- og bygningslovens § 4-2 lyder slik (våre uthevinger):

§ 4-2. Planbeskrivelse og konsekvensutredning

***Alle forslag til planer** etter loven skal ved offentlig ettersyn ha en **planbeskrivelse** som beskriver planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området.*

*For regionale planer og **kommuneplaner** med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging og for reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal planbeskrivelsen gi en særskilt vurdering og beskrivelse - **konsekvensutredning** - av planens virkninger for miljø og samfunn.*

Kongen kan gi forskrift om planprogram, planbeskrivelse og konsekvensutredninger, herunder om behandling av planer med grenseoverskridende virkninger.

Av dette følger at det skal utarbeides en planbeskrivelse til kommuneplanens arealdel. Planbeskrivelsen skal vurdere og beskrive planens virkninger for miljø og samfunn.

1.2 PLANBESKRIVELSE

Miljøverndepartementet har utgitt en veileder for utarbeidelse av kommuneplanens arealdel.

Under pkt. 1.2.4 Planbeskrivelse presiseres det at planbeskrivelsen skal:

1. beskrive planens formål
2. beskrive planens hovedinnhold
3. beskrive planens virkninger
4. angi hvilke vurderinger som har ført fram til den foreslåtte planen
5. angi hvilke rammebetingelser planen bygger på
6. foreligge sammen med dokumentasjon av uttalelser og saksframstilling fram til og med endelig vedtak
7. ha en konsekvensutredning (se neste punkt) i de tilfeller der det tilrettelegges for nye områder til utbyggingsformål eller vesentlig endret arealbruk

1.2.1 Kommuneplanens formål

- Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Den skal gi rammer for virksomhetenes planer og tiltak, og planer for bruk og vern av arealer i kommunen.
- I kommunens planstrategi med planprogram vedtatt av kommunestyret den 15.03.12, sak 8/12, har en avklart de strategiske fokusområdene som den reviderte kommuneplanen inneholder. Hovedmål som blir prioritert er også beskrevet.
- Planleggingen skal stimulere og samordne den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale, kulturelle og estetiske utviklingen i kommunen, og sikre befolkningen muligheter for påvirkning av kommunens utvikling.
- Kommuneplanen gjelder ikke bare kommunens egen virksomhet, men skal fange opp de hensyn som er viktige for utvikling av kommunesamfunnet og forvaltningen av arealressursene. Det er relativt vide rammer for hvordan kommuneplanen kan brukes.

1.2.2 Kommuneplanens hovedinnhold

Kommuneplanen består av to hoveddeler: samfunnsdelen og arealdelen. Samfunnsdelen beskriver formålet med planen, medvirkning i planprosessen og framdriftsplan. Videre viser den samfunnsutviklingen og utfordringer i kommunen

1.2.3 Kommuneplanens virkninger

Kommuneplanen skal samordne ulike behov for bruk og vern av ressurser i tråd med kommunale og nasjonale mål for areal-, miljø- og transportpolitikken. Planstrategien rulleres i hver valgperiode. Rullering av selve planen vurderes på bakgrunn av planstrategien. Kommuneplanens arealdel (plankart og bestemmelser) er rettslig bindende både for offentlige myndigheter, grunneiere og andre aktører, og skal legges til grunn ved videre planlegging og utbygging innen kommunen (§ 11-6).

For deler av kommunen, først og fremst i tilknytning til de tre kommunesentrene, utdypes arealbruken gjennom et stort antall reguleringsplaner. Etter pbl § 1-5 går ny plan ved motstrid foran eldre plan eller planbestemmelse for samme areal med mindre annet er fastsatt i den nye planen. Forholdet mellom kommuneplanen og eldre planer er fastsatt i bestemmelsenes § 1-1.

1.2.4 Vurderinger bak planforslaget

I rullering av kommuneplanen er det tatt utgangspunkt i dagens Lund-samfunn, med de muligheter og utfordringer som finnes. De viktigste endringene er gjort på grunnlag av framtidig arealbehov for bolig og næring. I prosessen med rullering av kommuneplanen ble det åpnet for å komme med ønsker og innspill. Det ble ikke lagt føringer i forbindelse med innhenting av private endringsforslag. Mange av disse går ut på etablering av ny hyttebebyggelse og massetak. Ved vurdering av de enkelte innspill er det lagt vekt på at etableringen skal skje i en viss nærhet til eksisterende infrastruktur og at natur- og kulturlandskapet skal ivaretas. Det er også lagt vekt på å skåne dyrket mark der det finnes brukbare alternativer. Byggeforbudssonen på 50 meter fra vann og vassdrag som er foreslått videreført fra gjeldende plan har også vært med på å legge premissene for ny plan.

1.2.5 Rammebetingelser for planen

I rulleringen av kommuneplanen må det tas hensyn til en rekke nasjonale, regionale og kommunale føringer. Sentrale føringer for kommuneplanen er:

Nasjonale føringer.

Lover og forskrifter:

- Jordloven
- Naturmangfoldloven
- Kulturminneloven
- Forskrift om konsekvensutredninger

Rikspolitiske retningslinjer, rundskriv og stortingsmeldinger:

- Rundskriv T-2/08: Om barn og planlegging. Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesse i planlegging
- Rundskriv T-5/93: Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging.
- Stortingsmelding 21 (2011-2012): Norsk klimapolitikk
- Stortingsmelding nr. 16 (2004-2005): Leve med kulturminner

Planer:

- Norge universelt utformet 2025. Regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet 2009-2013
- Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2014-2017

Veiledere:

- T-1497: Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging
- T-1442/2012: Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging

Regionale føringer

Regionale planer og fylkesdelplaner:

- Regionalplan for næringsutvikling Rogaland 2011-2020
- Regionalplan for energi og Klima i Rogaland
- Regionalplan for Landbruk i Rogaland
- Fylkesdelplan for universell utforming 2014-2017
- Fylkesdelplan for areal og transport i Dalane 2006-2015
- Fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, naturvern og kulturvern
- Fylkesdelplan for vindkraft i Rogaland
- Strategidokument for små vannkraft i Rogaland 2014-2020
- 2013-2016 Rammeplan for avkøyrslar og byggjegranser på riks- og fylkesveggar i Region vest.

Kommunale føringer

Kommunale planer:

- Trafikksikkerhetsplanen
- Kulturminneplanen
- Risiko- og sårbarhetsanalyse

1.3 KONSEKVENsutREDNING

1.3.1 Om konsekvensutredning

Forskrift om konsekvensutredninger § 2b fastslår at kommuneplanens arealdel skal konsekvensutredes.

I følge plan- og bygningslovens § 4-2, 2. ledd skal konsekvensutredningen inngå som en del av planbeskrivelsen.

Konsekvensutredningens innhold beskrives i vedlegg III til forskriften. Her framgår det at konsekvensutredning for kommuneplanens arealdel skal bestå av to deler:

- Enkeltvis utredning for hvert område med ny eller endret arealbruk
- Utredning av den samlede effekten av alle gjennomførte og planlagte tiltak

Foreslåtte endringer i kommuneplanens arealdel skal utredes enkeltvis. For at de enkelte endringer skal kunne sammenlignes og for å ivareta likebehandling blir endringsforslagene vurdert etter en standard mal.

Konsekvensutredningen skal videre inneholde en samlet vurdering av endringene i planforslaget. Her skal de enkeltvise forslagene ses i sammenheng, det vil si summen av arealbruksendringene i henhold til miljø og samfunn.

Konsekvensutredningen skal utarbeides med bakgrunn i fastsatt planprogram. I planprogrammet er ikke konsekvensutredning nevnt. Det er derfor heller ikke angitt noen temaer for utredningen. Det er benyttet et standard oppsett der en søker å ivareta de aktuelle temaer. De enkeltvise utredningene og den samlede utredningen er utarbeidet med de samme temaene. Temaer som er vurdert er:

- Natur og miljøforhold (ras, flom, radon)
- Vær og vindeksponering
- Natur- og kulturområder
- Menneskeskapte forhold
- Forurensningskilder
- Andre farlige/spesielle områder/forhold
- Transport
- Trafikksikkerhet
- Barn og unge, universell utforming, tilgjengelighet

1.3.2 Utrednings- og kunnskapsgrunnlag

Vurderingene i konsekvensutredningene er basert på:

- Kommunens egne kartressurser:
  - Topografiske kart med høydedata (1 meter i sentrale strøk 5 meter for øvrig)
  - Arealressurskart (AR 5) fra Skog og Landskap

- Eiendomskart med bygninger
- Vegdatabase
- Flyfoto
- Gjeldende kommuneplan og vedtatte reguleringsplaner
- Matrikkeldata
- Kulturminneplan for Lund kommune
- NVEs aktsomhetskart for snøskred og steinsprang
- Artsdatabanken, nasjonal kunnskapsbank for naturmangfold
- Saksbehandlers lokalkunnskap/-kjennskap

1.3.3 Vekting av konsekvenser

I konsekvensutredningen for hvert enkelt endringsforslag er det gjort en vurdering av sannsynlighet og konsekvens. Dette har resultert i en risiko/alvorlighet som er markert med fargene grønn (liten alvorlighet), gul (middels alvorlighet) og rød (stor alvorlighet). Antall forekomster av gule/røde tilfeller har avgjort hvilke innspill som er foreslått tatt med i planen. Her har også omfanget av endringen spilt en rolle slik at for en endring som er liten i omfang kan det aksepteres flere gule/røde tilfeller.

Kommuneplanens arealdel er en overordnet og langsiktig plan. Det gir føringer for hvor detaljert konsekvensutredningene kan og bør være. Det er lagt til grunn en grovmasket vurdering for hvert tema. Det er gjort på grunnlag av to forhold. For det første, selv om et endringsforslag er innarbeidet i kommuneplanens arealdel, vil det kreves ytterligere detaljavklaringer gjennom evt. reguleringsplanarbeid og videre byggesaksbehandling. Av den grunn er det lite hensiktsmessig å gi svært omfattende og detaljerte utredninger i konsekvensutredningen på kommuneplannivå. For det andre, plan- og bygningslovens § 3.1, 3. ledd sier: *”Planleggingen skal bygge på økonomiske og andre ressursmessige forutsetninger for gjennomføring og ikke være mer omfattende enn nødvendig.”* Detaljerte utredninger er både tid- og ressurskrevende og ville medført en lite hensiktsmessig bruk av kommunens planleggingsressurser. En vet dessuten av erfaring at langt fra alle endringer som blir lagt inn i planen kommer til utførelse.

2. Planbeskrivelse

Kommuneplanen består av to hoveddeler: samfunnsdelen og arealdelen.

2.1 PLANBESKRIVELSE - SAMFUNNSDELEN

Gjeldende samfunnsdel ble vedtatt i 2003. Forslag til ny samfunnsdel er utarbeidet på grunnlag av planstrategi med planprogram vedtatt i Lund kommunestyre 15.03.2012. Samfunnsdelen beskriver formålet med planen, medvirkning i planprosessen og framdrift. Videre inneholder samfunnsdelen et avsnitt om samfunnsutvikling og utfordringer i kommunen. Der tas det utgangspunkt i befolkningssammensetningen med framskriving. Pendling og økonomi tas opp særskilt. Planen avsluttes med en oversikt over de viktigste fokusområdene. For hvert fokusområde er det formulert en del målsettinger. Disse målsettingene er førende for det videre arbeidet med kommuneplanens arealdel. For mer utførlig beskrivelse av fokusområdene henvises det til planbeskrivelse av arealdelen.

2.2 PLANBESKRIVELSE - AREALDELEN

Kommuneplanens samfunnsdel kap. 6-10 lister opp de viktigste fokusområdene for kommuneplanen. Disse omtales i det følgende. I oppsummeringen er det angitt en del mål for de ulike fokusområdene. De tre første fokusområdene avsluttes med at ”punktene merket med fet/kursiv/farget skrift skal avklares ved utarbeidelse av kommuneplanens arealdel”. Disse punktene kommenteres i slutten av hvert avsnitt. Det er i det videre gjort et utvalg av mål som er relevante for kommuneplanens arealdel. For oversiktens del er det brukt samme nummerering som i samfunnsdelen.

2.2.1 Vakre Lund

Mål:

6-1: God forvaltning av viktige natur- og kulturmiljøer i kommunen.

6-2: Gjøre våre 3 tettsteder mer attraktive: Moi, Eik og Ualand.

6-3: Gjennomføre stedsutvikling for Moi sentrum.

Status:

6-1: Kommunen har flere viktige natur- og kulturmiljøer. Disse er sikret som hensynssoner i gjeldende kommuneplan.

6-2: Moi: se pkt. 6-3. Eik og Ualand er små, intime kommunesentra. I begge sentraene finnes nærbutikk, barneskole, idrettsanlegg og forsamlingslokale, i Eik også barnehage. Bosettingen er tettest nær sentrum. Antall beboere i og nær sentrum er 200-300 begge steder.

6-3: Moi sentrum er i dag delt mellom stasjonsområdet og Haukland. Tendensen er at forretninger legges ned i stasjonsområdet, mens det åpnes nye på Haukland. Stasjonsområdet har, som navnet tilsier sin styrke i avstanden til Moi stasjon. Her finnes også samfunnshus, bibliotek, 2 banker samt diverse mindre forretninger. Det er begrensede parkeringsmuligheter. En del aktuelle forretningslokaler står tomme. I stasjonsområdet er alt areal til forretning bebygd. Fordelen på Haukland er først og fremst at vi her finner Moi største dagligvareforretning og at det er gode parkeringsforhold. Her er det ca 5 da ubenyttet forretningsareal.

Beskrivelse av planforslag:

6-1: Nye endringer er ikke i konflikt med områdene som er sikret i gjeldende kommuneplan. Natur- og kultturområder er behandlet i konsekvensutredningen for hver enkelt endring.

6-2: Det er ikke tatt med konkrete endringer for sentrum i Eik eller Ualand. Begge områdene er regulert og endringer bør derfor komme som reguleringsendringer. Næringsarealer omtales i eget kapittel.

6-3: Det er ikke lagt inn endringer for noen av sentrumsområdene på Moi. Næringsarealer omtales i eget kapittel.

Kommentarer knyttet til punkter merket med fet/kursiv/farget skrift i samfunnsdelen:

- Sikre kulturminner: Kulturminneplanen er ikke ferdigstilt ved rulleringen av arealdelen. Oppdateringer i tråd med nyrevidert kulturplan må skje ved neste rullering av arealplanen.
- Spredt boligbygging: Etter vurderinger internt i kommunen og samtaler på regionalt hold, konkluderes det med at spredt boligbygging forekommer i relativ liten grad i Lund, og vil i kommende periode bli behandlet etter enkeltsøknader som dispensasjoner.
- Kommunale tomter i alle bygder: Det legges opp til et større nytt byggefelt på Lundestranda, Moi. Her vil det være god mulighet for å opparbeide feltet som kommunale tomter. På Ualand er det god tilgang på kommunale tomter. I Hovsherad er det ikke kommunale tomter, men siden det er god tilgang på private tomter finner en ikke å prioritere utbygging av kommunale tomter i denne planperioden.

2.2.2 Livskvalitet

Mål:

7-1: Bedre tilgjengeligheten til kommunens turområder

7-2: Redusere støybelastningen fra E-39 og jernbanen

7-3: Attraktive boområder – nye og eksisterende

Status:

7-1: Det er svært god tilgang på turområder overalt i Lund kommune. En del av de mest brukte stiene er merket og tilrettelagt med gjerdeklyvere, men mer kunne vært gjort. Det er i noen grad lagt til rette for parkering i tilknytning til offentlig vei, men det mangler en del skilting.

7-2: E 39 gjennom Lund er særlig sterkt belastet med tungtrafikk. Tungtrafikk gir de høyeste støynivåene, og spesielt om natten virker slik trafikk negativt nær boligområder.

7-3: Eksisterende boområder har mange gode kvaliteter. Det er kort veg til rekreasjonsområder, og stort sett kort avstand til skole, barnehage og idrettsanlegg. Fra de tettest befolkede områdene er det lagt til rette med gatelys og gang-/sykkelveger.

Beskrivelse av planforslag

7-1: Det er ikke lagt inn forslag til nye parkeringsplasser. Merking og tilrettelegging av eksisterende parkering kan gjøres uavhengig av kommuneplanen.

7-2: Det er vist gul støysone iht. T-1442 (Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging) langs jernbanen gjennom hele kommunen.

7-3: Det viktigste løftet mht. nye boligtomter er planlagt utvidelse av Lundestranda på Moi. Her er det kort avstand til skole-/idrettsområde og utbygd med gang-/sykkelveg langs fv. 1. Det er kort veg til friområde med lysløype. Øvrige foreslåtte boligtomter er få og spredt. Noen ligger som utvidelse av eksisterende boligfelt og vil nyte godt av eksisterende infrastruktur, mens andre ligger mer avsides og infrastruktur må ses i en større sammenheng. Noe vil kunne tas gjennom kommunens trafiksikkerhetsplan som rulleres hvert 4. år. Nye boområder vil kunne gis universell utforming (UU). Detaljering tas ved utarbeidelse av reguleringsplan.

Kommentarer knyttet til punkter merket med fet/kursiv/farget skrift i samfunnsdelen:

- Ulike tomtestørrelser: Dette tas hensyn til under arbeidet med reguleringsplanarbeid for nye byggefelt.
- Kartlegge boligsøkeres ønsker: Dette er gjort internt i en begrenset utstrekning ved utspørring av registrerte boligsøkere i Lund. De fleste ønsker en mer standard tomt med hensyn til størrelse. Men flere har ønske om større tomter opp mot 6 – 10 dekar.
- Attraktive tomter: Dette er et relativt begrep, men kommunen vil i planarbeid fremover ta hensyn til og tilrettelegge for tomter som er attraktive i forhold til utsikt/beliggenhet, infrastruktur og tilrettelagt for myke trafikanter.
- Ny skytebane: Er planlagt på Sætra.

2.2.3 Arbeidsplasser

Mål:

8-1: Sikre ... tilgang på næringsarealer.

8-2: Opprettholde en aktiv landbruksnæring

Status:

8-1: Av de tre kommunesentrene er det for tiden bare Ualand som har god tilgang til nye næringsarealer nord for sentrum. På Moi er det få ledige tomter på Holamoen og i Eik er det ikke tilgjengelige næringsarealer av betydning.

8-2: Landbruk er en viktig næring i kommunen. Det vil være av stor betydning å verne gode jordbruksarealer, opprettholde rasjonelle driftsenheter og ta vare på kulturlandskapet.

Beskrivelse av planforslag

8-1: Det er lagt inn forslag om å etablere nytt næringsområde på Moi, vis a vis Medby Trevare.

8-2: Kommunens landbruksplan ble rullert i 2012. Den viser bl.a. jordbruksjord, kulturlandskap og produktiv skog. Viktige jordbruksområder er regulert som hensynssone for landbruk i kommuneplanen. Av nye planforslag er det spesielt næringsområdet på Moi i punkt 1 som er lagt til et større sammenhengende område av fulldyrket landbruksjord. Temaet er vurdert i de enkelte konsekvensutredningene. Se for øvrig arealregnskapet i samlet KU.

2.2.4 Infrastruktur

Mål:

9-2: Det må etableres minst en framtidsrettet fylkesveg mellom Sokndal og Lund samt mellom Lund og Sirdal

9-3: En funksjonell og trafikk sikker E-39 og jernbane gjennom kommunen hensyn tatt til støyproblematikken

9-4: Tilstrebe et funksjonelt og oppdatert kommunalt vegnett

9-5: Sikre en god digital infrastruktur i hele kommunen

Status:

9-2: Det er etablert to vegforbindelser til Sokndal, fv. 1 og fv. 501. Begge er i dårlig forfatning på Lund-siden, men fv. 1 er utbedret en del etter at hele traseen ble regulert i 2007. Det foreligger ikke planer om nye trasseer, kun å oppgradere de eksisterende.

9-3: E-39 er den viktigste samferdselsåren gjennom kommunen. Trafikkmengden er sterkt økende. Tungtrafikk utgjør en vesentlig del. De fleste trafikkulykker med personskader i kommunen er tilknyttet E-39. En venter i nær framtid at det vil bli lagt fram en utredning om ny E-39 på strekningen Søgne-Ålgård.

9-4: Vi har ca 66 km kommunale vegger, hvorav 1/3 har grusdekke. Disse utgjør en viktig del av vegnettet i kommunen. Det er en stor utfordring å drifte og oppruste disse vegene.

9-5: Deler av Moi er utbygd med bredbånd. Pris og kapasitet kan bli bedre. Mobildekningen er ikke tilfredsstillende i alle deler av kommunen.

Beskrivelse av planforslag

9-2: Utbygging av fylkesvegnettet styres av Statens vegvesen. De har ikke kommet med nye innspill denne rulleringen av planen.

9-3: Statens vegvesen og Jernbaneverket har ikke levert nye innspill vedr. E 39 og jernbanen.

9-4: Hovedtyngden av endringene i planen er lokalisert til eksisterende vegger som ivaretar atkomsten. I den grad det er behov for nye atkomstveger vil dette bli løst i sammenheng med detaljregulering.

9-5: Utbygging av mobilnett og bredbånd styres av aktørene i markedet. Oppføring av mobilmaster og tilhørende utstyrshus behandles som dispensasjoner uavhengig av kommuneplanen. Det samme gjelder utbygging av bredbånd.

2.2.5 Utbyggingsområder

Mål:

10-1: Det vil bli utredet behovet for utbyggingsområder for a) bolig, b) næring, c) grønnstruktur, d) fritidsbebyggelse, e) landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF)

10-2: Det utarbeides konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse for alle nye utbyggingsområder.

Status:

10-1:

a) se punkt 2.2.2.

b) se punkt 2.2.3.

c) Gjeldende kommuneplan inneholder få områder avsatt til grøntområde. Med dagens utbyggingsgrad og -takt ser en ikke behov for å sikre store sammenhengende grøntområder. Mange av de viktige grøntdragene i kommunen er knyttet til vann og vassdrag. Byggeforbudssonen på 50 meter vil i stor grad være med på å ivareta disse. Verdifulle og sentrumsnære grøntområder sikres fortrinnsvis i reguleringsplansammenheng. I den grad det kan være aktuelt med utbygging innenfor

områder avsatt til grønnstruktur vil dette kunne tillates mot søknad når bruken samsvarer med arealformålet.

d) Det er en del områder avsatt til hyttebygging i eksisterende plan. Disse er videreført. Flere av områdene har ligget i planen gjennom flere rulleringer.

e) i Kommuneplanen er det avsatt hensynssoner for hhv. landbruk, natur og friuft. Utbygging i disse sonene og i LNF-områder generelt vil kunne tillates mot søknad når bruken samsvarer med arealformålet.

10-2: Dette er et krav i plan- og bygningsloven

Beskrivelse av planforslag:

10-1:

a) se punkt 2.2.2.

b) se punkt 2.2.3.

c) Det er ikke lagt inn nye forslag til grøntområder i kommuneplanen.

d) Forslag til nye hytteområder er fremmet av grunneiere. Disse er lagt inn i planen når det ikke er tungtveiende grunner som taler i mot.

e) Det er ikke foreslått nye hensynssoner for LNF i denne rulleringen.

10-2: Enkel konsekvensutredning er laget for hver endring i planen og for endringene samlet sett. Mer omfattende KU og ROS kan kreves ved utarbeidelse av reguleringsplan.

2.2.6 Mineralressurser

Mål:

Det er ikke tatt med noen mål knyttet til mineralressurser i samfunnsdelen.

Status:

Fram til 01.01.2015 har det vært en overgangsordning for drivere av eksisterende massetak for uttak over 10 000 m³. For fortsatt drift etter denne datoen må det søkes konsesjon. De eksisterende massetakene i kommunen er en blanding av godkjente massetak og rydding/dyrking innenfor landbruket.

Beskrivelse av planforslag:

I planforslaget er det tatt med 1 massedeponi og 8 massetak. 3 av massetakene er videreføring av eksisterende, mens 5 er nye. Direktoratet for mineralforvaltning anbefaler at det stilles krav til reguleringsplan for massetak over en viss størrelse. I innspillene er det ikke opplyst noe om størrelse. Det er i utgangspunktet ikke lagt plankrav på massetak. Det er tatt med et eget avsnitt om dette i bestemmelsene til kommuneplanens arealdel.

3. Konsekvensutredninger

Det er brukt en mal som er en kombinasjon av risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) og konsekvensutredning (KU). Disse er i det videre omtalt som KU i tråd med kravene i plan- og bygningsloven.

Konsekvensutredningen består av to deler. Første del er en samlet utredning for samtlige endringsforslag. Andre del er separate utredninger for hver endring i planen.

3.1 SAMLET KONSEKVENsutREDNING

Den overordnede konsekvensen av alle endringene i planen vil være selve endringen i arealbruk. Det er derfor utarbeidet et arealregnskap som viser hva slags landskapstyper som utgjør de nye arealene som er lagt inn i planen. I arealregnskapet er det brukt de samme landskapstypene som i arealressurskartet (AR 5) fra Skog og Landskap. Det er to landskapstyper som utgjør hoveddelen av arealene, nemlig skog og åpen fastmark med hhv. 52,0 og 31,6 % av totalarealene. Andelen av fulldyrket og overflatedyrket jord utgjør 3,2 % av arealene og beite 9,7 %.

I fortsettelsen følger en oppsummering av de enkeltvise konsekvensutredningene delt inn i de samme kapitlene som i enkeltutredningene.

3.3.1 Natur- og miljøforhold

Faren for masseskred og snøskred er utredet på grunnlag av NVEs aktsomhetskart for snøskred og steinsprang. Faren for flomras, elflom og høy vannstand er vurdert på grunnlag av flomsonekart der det finnes og for øvrig lokal kjennskap knyttet til de aktuelle områdene. Problemene med ras og flom er relativt begrensede i kommunen. Dette gjenspeiles av de enkeltvise konsekvensutredningene. Der det likevel er angitt slik fare vil temaet bli ytterligere belyst ved evt. utarbeidelse av reguleringsplan. I de enkeltvise konsekvensutredningene er det tatt med kartutsnitt som viser rasfare bare i de tilfellene der denne forekommer.

Radonnivået i kommunen er generelt lavt. Dette vet en fra tidligere undersøkelser. Det er ikke foretatt nye undersøkelser i forbindelse med rullering av kommuneplanen. Ved utbygginger ivaretas temaet av byggeforskriften som stiller krav til utredning eller sikring.

3.3.2 Vær, vindeksponering

Lund kommune er en innlandskommune. Det gjør at de mest ekstreme vær-situasjonene uteblir. Erfaringen viser at eksisterende bygg og anlegg er lite utsatt for skader som følge av vær og vind. Nye områder er for det meste lokalisert i tilsvarende områder som eksisterende. Det må dog påregnes at hyppigheten og intensiteten av ekstremvær vil være økende. Temaet vil bli utdypet grundigere i evt. detaljregulering.

3.3.3 Natur- og kulturområder

I gjeldende kommuneplan er det lagt inn en generell byggeforbudssone på 50 meter langt vann og vassdrag. Denne brytes for en del av de foreslåtte endringene. Det skjer fortrinnsvis i områder som ikke er brukbare eller som ikke benyttes som rekreasjonsområder. En del endringer ligger også som utvidelse av områder der 50-metersonen allerede er brutt.

Sårbar flora og fauna er ivaretatt som hensynssoner for bevaring naturmiljø eller båndlegging etter lov om naturvern. Endringer i planen berører ikke disse hensynssonene. Temaet er for øvrig forsøkt ivaretatt gjennom lokal kjennskap til de aktuelle områdene

Det er to nedslagsfelt for drikkevann i kommunen som er lagt inn som hensynssoner. Disse berøres ikke av endringene.

Forholdet til kulturminner/-miljøer er vurdert på bakgrunn av kommunens kulturminneplan og SEFRAK-registreringer i matrikkelen. Registrerte kulturminner/-miljøer berøres i svært liten grad av endringene i planen.

Kjerneområdene for landbruk er vist som hensynssoner i planen. Arealregnskapet viser at 3,5 % av de berørte arealene er jordbruksjord, fulldyrket eller overflatedyrket, mens hele 49,7 % er skog. Dette gjelder alle typer skog.

Områder som er særskilt tilrettelagt for idrett og lek berøres ikke av endringene med unntak av ny skytebane på Sætra som vil komme i direkte konflikt med deler av eksisterende lysløype. Det er en forutsetning at skytebanen ikke brukes i skisesongen. Dette er gjort i forståelse med begge brukergrupper og må reguleres gjennom bestemmelser for området.

3.3.4 Menneskeskapte forhold

Grunnlaget for å vurdere endringer i planen mot menneskeskapte forhold har vært regionale og kommunale planer samt lokal kunnskap. Generelt er potensialet for konflikter lite. Dette begrunnes med at de fleste endringene er lokalisert utenom tettstedene slik at presset på arealene blir lite.

Når det gjelder vei er det et usikkerhetsmoment knyttet til E 39. En venter i nær framtid en utredning om ny E 39 gjennom kommunen, men det er ikke avklart i hvor stor grad denne vil følge eksisterende trasse. Det er derfor usikkert om endringer i planen kan komme i konflikt med ny E 39. Dette er forhold som må avklares gjennom detaljregulering. Når utredningen om ny E 39 foreligger kan den i ytterste konsekvens resultere i at berørte endringer ikke kan gjennomføres.

Flere av endringene er lokalisert i tilknytning til fylkesvei/kommunal vei. Dette er veier av ulik kvalitet, men ingen av endringene, separat eller samlet, er så omfattende at det i seg selv vil utløse krav/behov for oppgraderinger.

3.3.5 Forurensningskilder

Etablering av næringsvirksomhet, boliger, fritidsboliger og andre tiltak vil alltid gi en viss risiko for forurensning, både i etableringsfasen og driftsfasen. Dette dreier seg om lav risiko med små konsekvenser. Risikoen kan begrenses ved planlegging.

Ved etablering av massetak vil støv og støy ofte være en utfordring, spesielt knyttet til knuseverk. Slike anlegg vil som oftest være underlagt krav om konsesjon og det kan der stilles vilkår om dette.

3.3.6 Andre farlige/spesielle områder/forhold

Dette avsnittet dreier seg om risikofylt industri, herunder kjemikalier, eksplosiver, olje/gass, radioaktivitet samt avfallsbehandling. Endringene i planen vil, så langt en har kjennskap til, i liten grad resultere i økt risiko på disse områdene. Det er ikke sagt noe om eller tatt stilling til hva slags industri som kan etableres på områdene avsatt til næringsformål. Dette kan evt. begrenses i detaljreguleringen.

3.3.7 Transport

De foreslåtte endringene vil ikke medvirke til økt transport av farlig gods. Det er ikke sagt noe om eller tatt stilling til hva slags industri som kan etableres på områdene avsatt til næringsformål. Dette kan evt. begrenses i detaljreguleringen.

Kommunens geografi og topografi gjør at det generelt er små og få utfordringer i forhold til at tilgjengeligheten begrenses av vær og føre. Endringene i planen er stort sett lokalisert i tilknytning til eksisterende veger.

3.3.8 Trafikksikkerhet

Det er ingen endringer i planen som medfører opplagt redusert trafikksikkerhet, men økt aktivitet vil statistisk medføre flere ulykker.

Ulykker ved av- og påkjørsler vil kunne forekomme. Dette er en risiko det ikke er mulig å komme helt unna. Vegvesenet skal alltid godkjenne nye avkjørsler fra riks- og fylkesveger og er alltid høringspart ved utarbeidelse av nye eller endring av eksisterende reguleringsplaner. Ved etablering av nye avkjørsler fra kommunale veger gjøres det alltid vurderinger vedr. sikkerhet, bl.a. krav om sikt.

I forbindelse med utvidelsen av Lundestranda boligfelt må det stilles krav om tilknytning til eksisterende gang-/sykkelvegnett. Det er foreslått et stort område til bolig på Sandsmark. Dersom dette skulle bli utbygd i full skala vil det kreve gang-/sykkelveg fram til E 39. Øvrige nye boligområder er små og spredt plassert. Noe ligger i tilknytning til etablerte gang-/sykkelveger. De øvrige vil i utgangspunktet ikke utløse krav om gang-/sykkelveg. Temaet vurderes for øvrig ved hver rullering av kommunens trafikksikkerhetsplan.

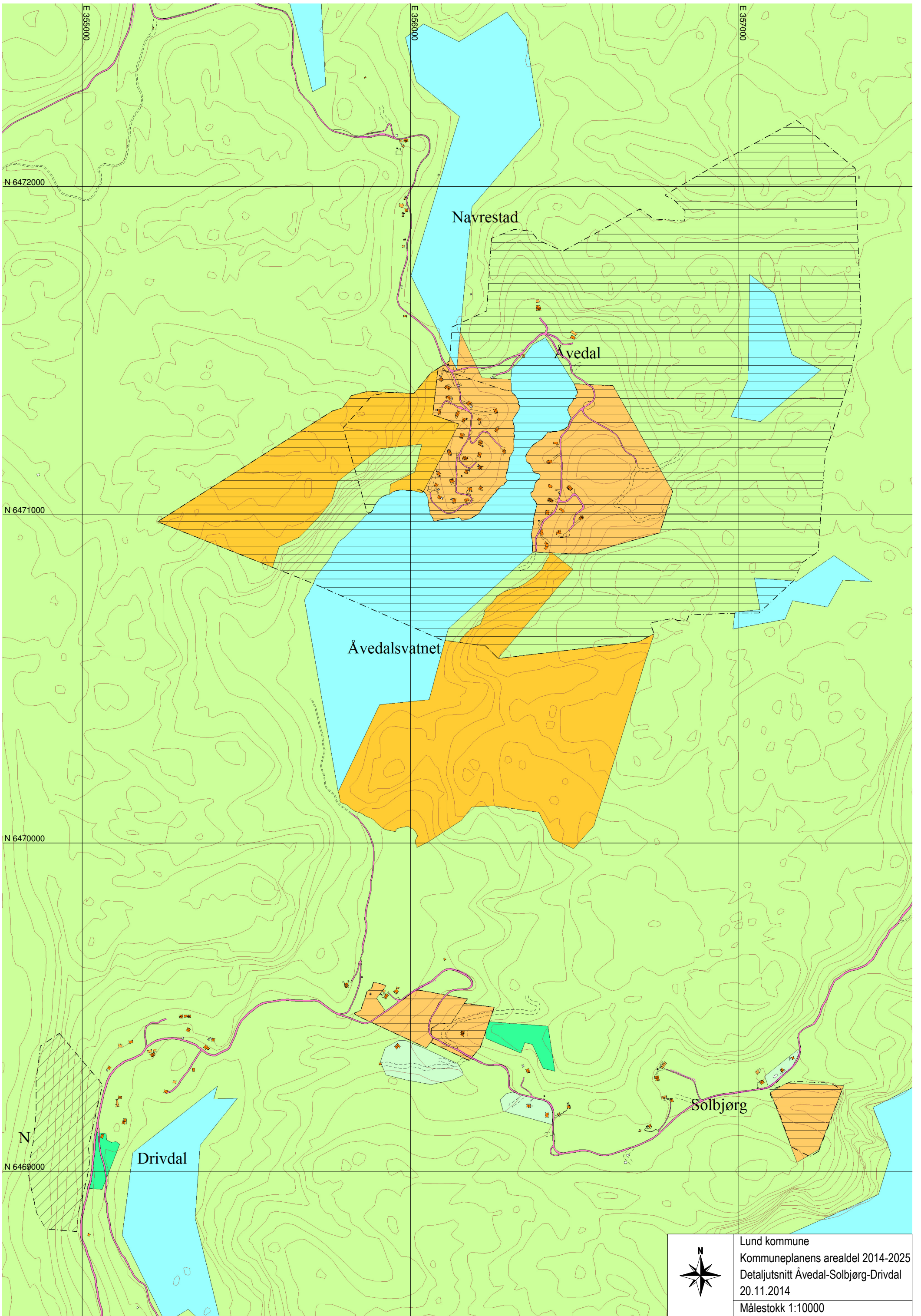
3.3.9 Barn og unge, universell utforming, tilgjengelighet

Overalt i kommunen er det kort veg til friområder for utfoldelse av lek og trening. Det er etablert idrettsanlegg i alle tre kommunesentrene. Vedr. tilgjengelighet og trafikksikkerhet henvises det til tidligere punkter.

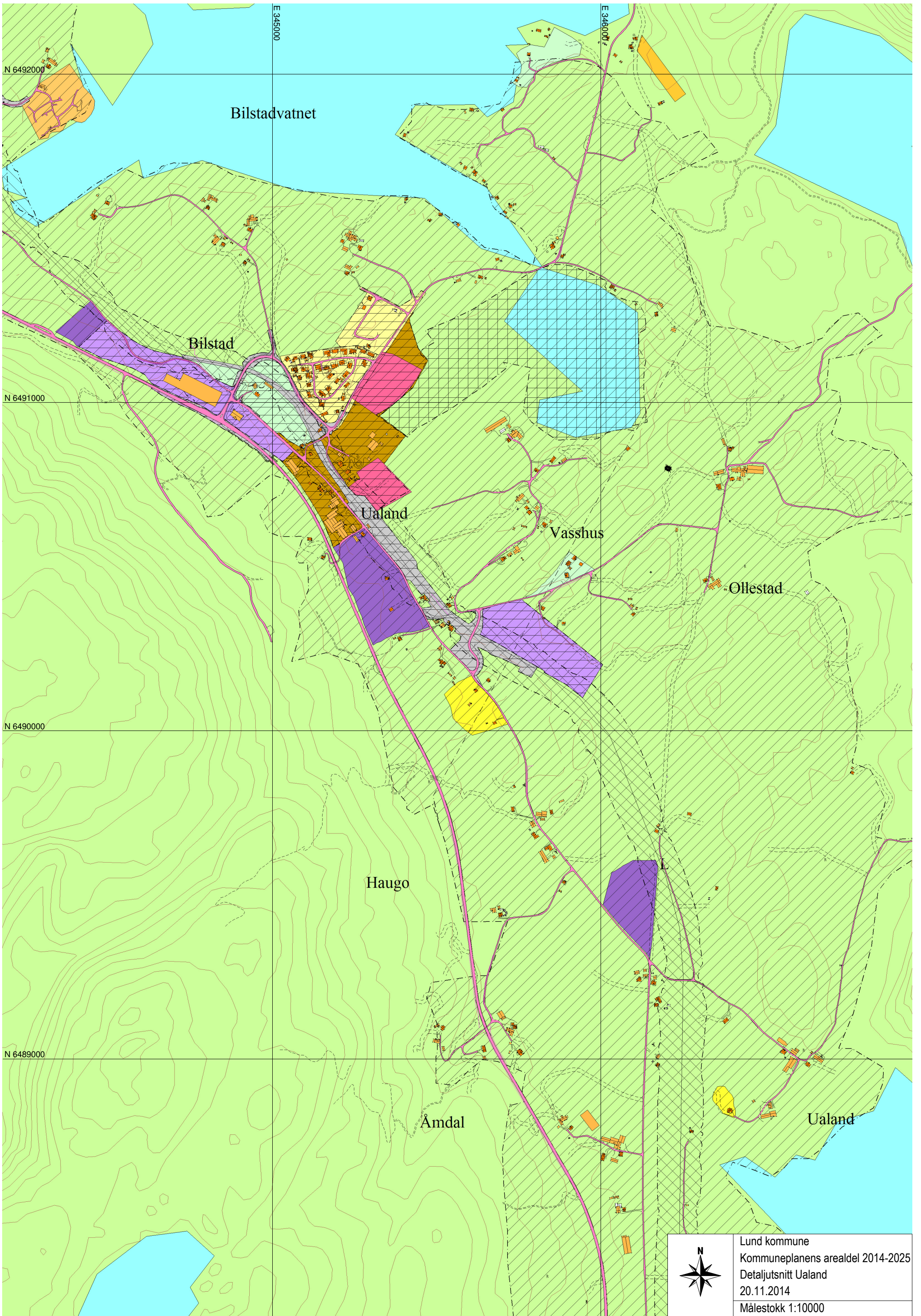
Behovet for nærlekeplasser vil bli tatt vare på i forbindelse med detaljregulering. Krav til universell utforming kan ivaretas i sammenheng med detaljregulering og opparbeiding.

3.2 ENKELTVISE KONSEKVENsutREDNINGER

Se separate dokument

Lund kommune
Kommuneplanens arealdel 2014-2025
Detaljutsnitt Åvedal-Solbjørg-Drivdal
20.11.2014
Målestokk 1:10000

N 6492000

E 345000

E 346000

Bilstadvatnet

Bilstad

N 6491000

Ualand

Vasshus

Ollestad

N 6490000

Haugo

N 6489000

Åmdal

Ualand

Lund kommune
Kommuneplanens arealdel 2014-2025
Detaljutsnitt Ualand
20.11.2014
Målestokk 1:10000

N 6492000

E 357000

E 358000

E 359000

N 6491000

N 6490000

N 6489000

Hestheia

Sætravatnet

Sætra L

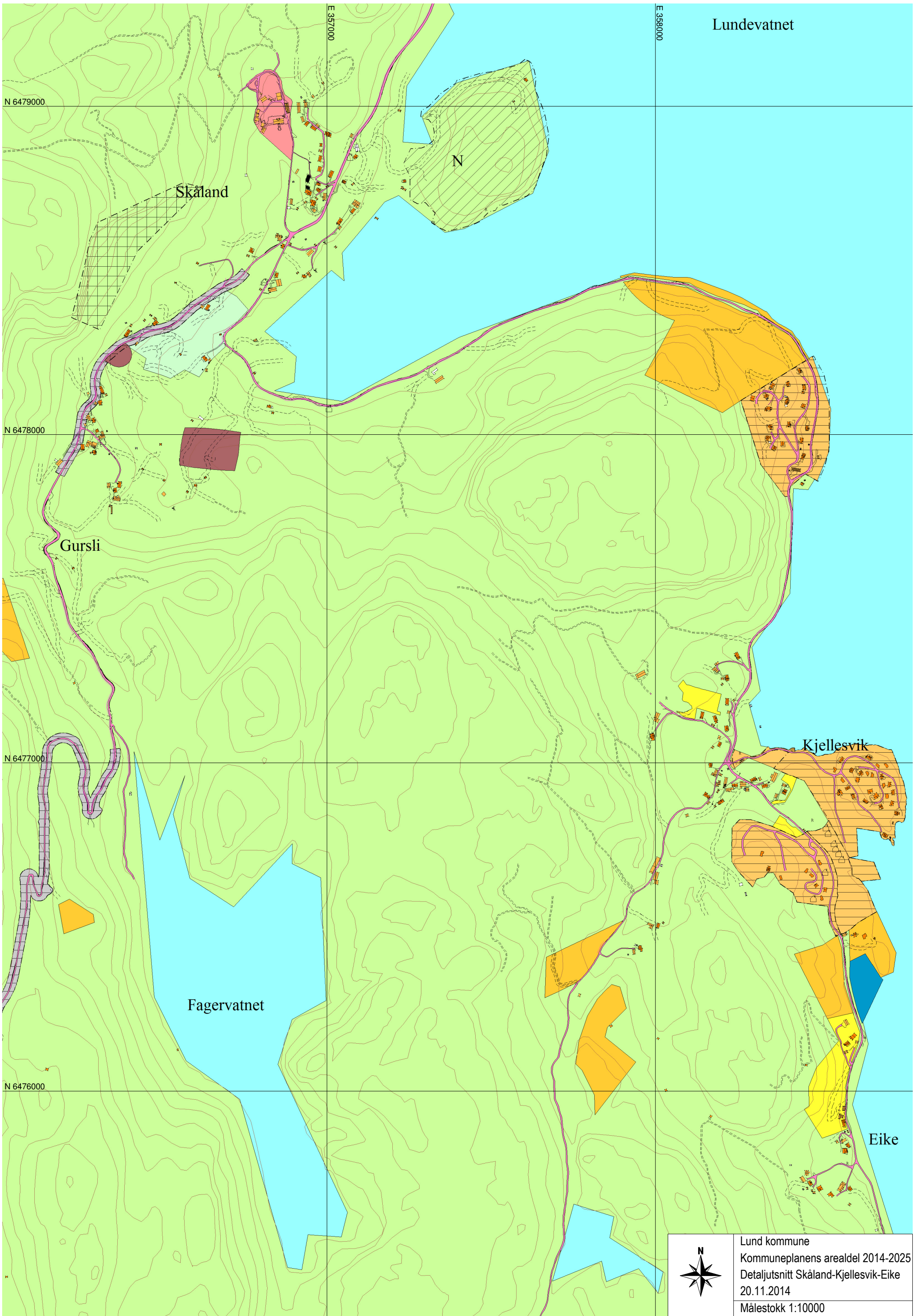
Mageland

Østrem

N

Lund kommune
 Kommuneplanens arealdel 2014-2025
 Detaljutsnitt Sætra-Østrem
 20.11.2014
 Målestokk 1:10000

Lundevatnet

N 6479000

E 357000

E 359000

Skåland

N

N 6478000

Gursli

N 6477000

Kjellesvik

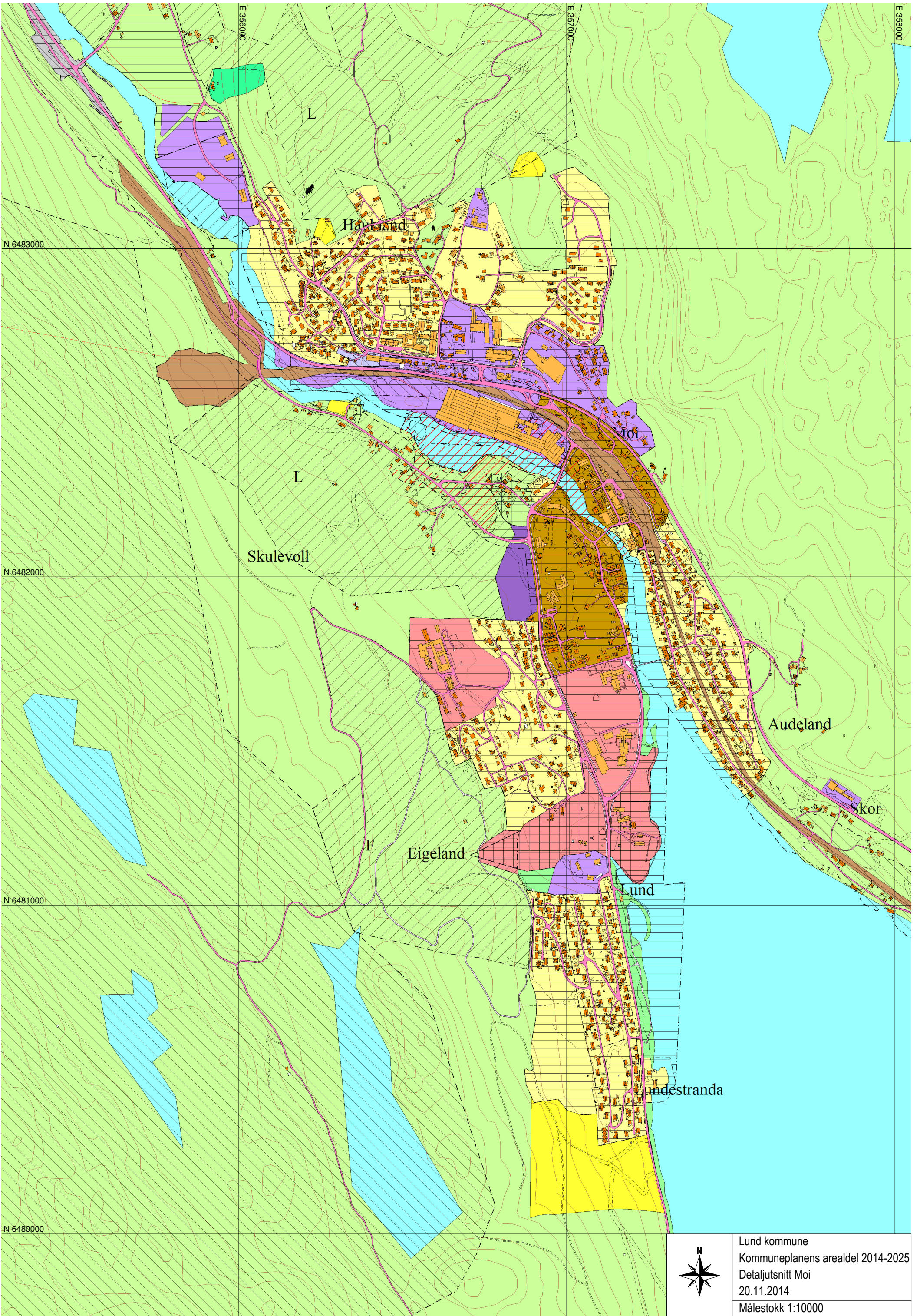
Fagervatnet

N 6476000

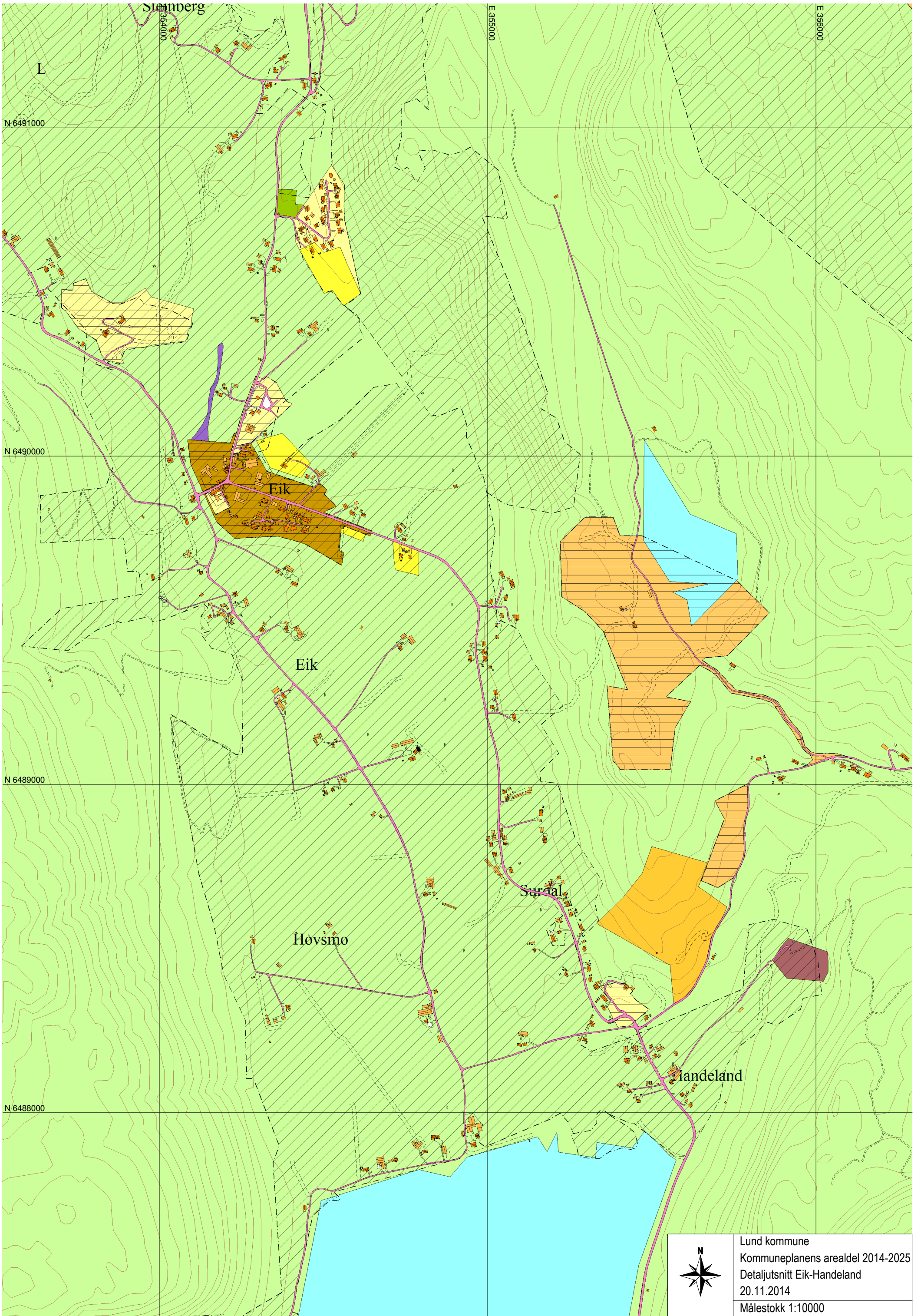
Eike

Lund kommune
Kommuneplanens arealdel 2014-2025
Detaljutsnitt Skåland-Kjellesvik-Eike
20.11.2014
Målestokk 1:10000

Lund kommune
Kommuneplanens arealdel 2014-2025
Detaljutsnitt Moi
20.11.2014
Målestokk 1:10000

L

N 6491000

N 6490000

N 6489000

N 6488000

Steinberg

354000

E 355000

E 356000

Eik

Eik

Høvsmo

Suraal

Handeland

Lund kommune
Kommuneplanens arealdel 2014-2025
Detaljutsnitt Eik-Handeland
20.11.2014
Målestokk 1:10000

Kommuneplanen - arealregnskap													
				totalt	full-	overflate-				Åpen			
kat	nr	Innspi	Beliggenhet	areal	dyrket	dyrket	Beite	Myr	Skog	fastmark	Bebygd	Veiareal	Vann
A	3	54	Sætra	53 784	14 055	2 572	135		36 779	243			
A	10	69	Hellesmark	12 323			4 036		8 287				
B	2	28	Skulevold	2 569							2 569		
B	3	35	Ueland	4 317	55				2 936	1 326			
B	4	38	Eik	6 034						6 034			
B	5	47	Eike	34 300	2 946				21 911	9 443			
B	6	49	Sandsmark	101 687	4 491		28 016		35 664	33 516			
B	7	51	Moi	3 688	2 714		107		130	732	5		
B	8	58	Kjellesvik	12 486	892		2 643		6 700	2 251			
B	9	67	Moi	6 221			6 221						
B	12	81	Lundestranda	169 565					169 565				
BS	1	44	Ved Teksetjørna	3 053				14	1 981	1 058			
BS	2	69	Hellesmark	6 501					5 225	1 276			
F	2	2	Gursli	7 016					7 016				
F	4	4,9	Steinsvannet	50 013		7 337			42 676				
F	7	15	Eike	24 239					24 104	135			
F	7	15	Eike	13 900					2 404				11 496
F	9	19	Litlehei	35 028			435		34 593				
F	11	24	Haukeneset	125 099					125 099				
F	12	32	Hellesmark	121 150	84	5 820	9 299	3 104	22 524	80 319			
F	20	60	Utleiehytter, Åvedal	53 316					2 807	50 445			64
F	20	60	Utvidelse Åvedal hyttefelt	138 797				5 631	31 623	101 008			535
F	21	60	Hyttfelt Øst for Åvedalsvatnet	393 996				12 123	98 370	283 275			228
F	25	65	Gursli	26 677			2 081		18 643	5 953			
F	27	69	Hellesmark	35 998			128		35 870				
F	28	84	Bjuland	522 435			73 532		309 592	120 871			18 440
F	29		Bjuland	8 331					8 331				
FS	1	46	Rusdal	113 687				31 115	29 894	52 055			623
FS	2	3	Solbjørg	16 064					2 986	13 078			

M	1	7,8	Gursli	3 700			2 386		1 314				
M	2	14	Østrem	4 524			4 248		276				
M	3	29	Skåland	21 082	649		18 869		1 218		346		
M	4	30	Steinbergåsen	100 992	12 387	3 460	64 274		19 974	819		78	
M	5	34	Hamre	4 380					4 380				
M	6	48	Drangsdalen	95 177	5 738		1 462		63 310	24 331	307	29	
M	7	53	Ved Rusdalsvatnet	18 597			17 856		741				
M	9	73	Rusdal	10 362			8 993		1 369				
M	10	49	Sandsmark	4 337	939		3 370			28			
N	2	40	Steinsland	31 632					31 632				
N	5	79	Moi	22 920	21 048				1 872				
N	6	79	Utvidelse Bilstad industri	10 090			3 512			6 578			
A	11		Hellesmark - Småbåtanlegg	2 113					200			1 913	
			Summering	2 432 180	65 998	19 189	251 603	51 987	1 207 616	799 154	2 574	653	33 406
			% av totalt	100,00	2,71	0,79	10,34	2,14	49,65	32,86	0,11	0,03	1,37
Eksisterende bygg og anlegg som er foreslått lagt inn med reelt arealformål													
			Byggvell og nabotomt	10 528					2 948	7 580			
			Eik Jordstasjon, Kjørmo	23 296					3 162	9 199	10 935		
			Eik Jordstasjon, Sætra	16 285						16 285			
			Skåland Ungdomsbase	22 646					2 119	15 702	1 843	2 982	
			Rasteplass Heskestad	4 929						4 929			
			Rasteplass E 39, Lundevannet	3 489					3 489				
			Rasteplass Tronvik	5 630					620	3 088		1 696	226
			Rasteplass Tronåsen	314					314				
			Summering	87 117	0	0	0	0	12 652	56 783	12 778	4 678	226

Lund kommune
Kommuneplanens samfunnsdel
2014 - 2025

Utgave: 3
Dato: 2014-05-05

FORORD

Dette dokumentet inneholder kommuneplanens samfunnsdel for Lunds kommuneplan 2014 – 2025.

«Planstrategi Lund kommuneplan 2012 - 2024» ble utlagt til offentlig ettersyn med høringsfrist den 20.3.2011. Merknadene fra fylket og fylkesmannen var at det nye kommunestyret som ble valgt høsten 2011, burde vedta planstrategien. Videre ble kommunen bedt om å samordne arealdelen med samfunnsdelen.

Etter høringen våren 2011 er planstrategien oppdatert med bakgrunn i de merknader som kom inn. Oppdatert planstrategi med planprogram ble vedtatt i Lund kommunestyret den 15.03.12. Dette danner grunnlaget for revisjon av Lunds kommuneplan 2014 – 2025.

Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel er ledet av en politisk styringsgruppe bestående av formannskapet utvidet med en representant fra SP og V:

- Pål Ravndal (Krf),
- Olav Hafstad (A),
- Ann Sissel Haukland (A),
- Ragnhild Kjørmo (Frp),
- Hogne Skjerpe (H),
- Sigbjørn Andreas Hofsmo (SP)
- John Arvid Eik (V).

Arbeidet startet i forrige valgperiode - da ledet av daværende formannskapet pluss Hogne Skjerpe (H) og Kenneth Gjesdal (V).

Rådmannen har koordinert administrasjonens arbeid. Konsulentfirmaet Asplan Viak har vært trukket inn som prosessveileder og koordinator.

Arbeidet med kommuneplanens arealdel skulle ha vært slutført tidlig 2013, men er bemanningsmessige årsaker blitt 1 år forsinket og er først nå klar til høringsrunden. Dette arbeid er blitt koordinert av leder for Plan-, næring og miljøetaten og en egen styringsgruppe (en fra hvert parti i PNM-utvalget + en representant fra Venstre). Forslag til arealdel følger vedlagt.

Lund kommune 5. mai 2014

Pål Anker Ravndal

Ordfører

Rolv Lende

Rådmann

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	Innledning	4
1.1	Kommunen som samfunnsutvikler og tjenesteyter	4
2	Formålet med kommuneplan	5
2.1	Plansystemet, statlige og regionale forutsetninger	6
2.2	Kommunale forutsetninger.....	7
3	Medvirkning og framdrift	7
3.1	Medvirkning	7
3.2	Framdrift for kommuneplan	8
4	Samfunnsutvikling og utfordringer i Lund kommune.....	9
4.1	Befolkningsutvikling.....	9
4.2	Befolkningsframskriving	10
4.3	Perspektiver på folketallsutviklingen.....	11
4.4	Pendling	11
4.5	Økonomi	12
5	Kommuneplanens planstrategi og fokusområder	14
6	Vakre Lund.....	14
7	Livskvalitet.....	16
8	Arbeidsplasser.....	20
9	Infrastruktur	22
10	Behov for nye utbyggingsarealer.....	23
10.1	Nye utbyggingsområder for boliger.....	24
10.2	Annet arealbehov.....	24
11	Handlingsdel	26

1 INNLEDNING

I følge plan- og bygningslovens § 11-1 skal alle kommuner ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Gjeldende samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 18.09.2003 og er gjeldende fra 2003 – 2015. Gjeldende arealdel ble vedtatt 14.12.2006. Dette dokument utgjør kommuneplanens samfunnsdel.

Kommuneplanens arealdel er blitt utarbeidet høsten 2013 – våren 2014 og begge dokument (arealdelen følger vedlagt) er nå klar for den formelle høringsrunden.

1.1 Kommunen som samfunnsutvikler og tjenesteyter

Kommunens to hovedoppgaver er å være samfunnsutvikler og tjenesteyter. Gjennom aktiv samfunnsutvikling kan kommunen både påvirke og møte morgendagens tjenestebehov. Tilflytting, bosettingsmønster, næringsutvikling, kvalitet på tjenester og helsetilstand er eksempler på forhold som kommunen kan påvirke gjennom planlegging og aktivt arbeid.

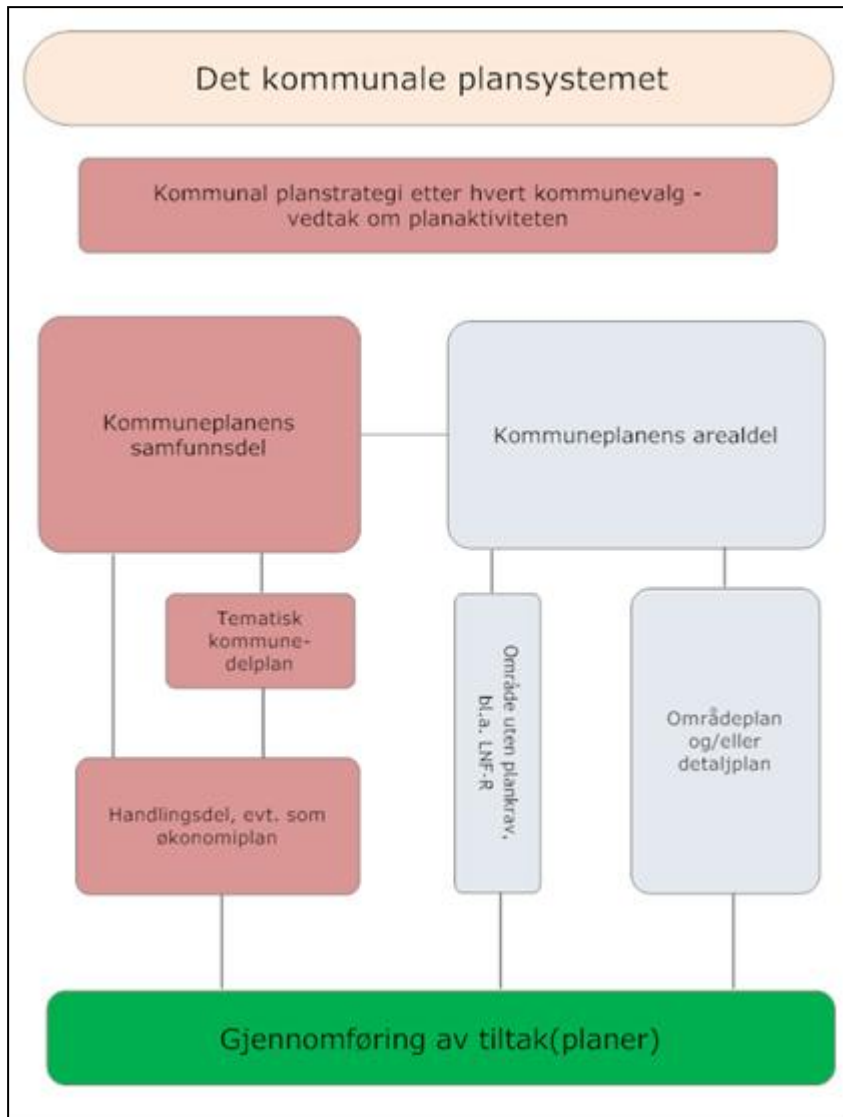
Dette er også forhold som har betydning for etterspørsel etter kommunale tjenester, og en positiv utvikling på disse områdene kan bidra til å redusere fremtidig tjenestebehov.

2 FORMÅLET MED KOMMUNEPLAN

- Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Den skal gi rammer for virksomhetenes planer og tiltak, og planer for bruk og vern av arealer i kommunen.
- I kommunens planstrategi med planprogram vedtatt av kommunestyret den 15.03.12, sak 8/12, har en avklart de strategiske fokusområdene som den reviderte kommuneplan inneholder. Hovedmål som blir prioritert, er også beskrevet.
- Planleggingen skal stimulere og samordne den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale, kulturelle og estetiske utviklingen i kommunen, og sikre befolkningen muligheter for påvirkning av kommunens utvikling.
- Kommuneplanen gjelder ikke bare kommunens egen virksomhet, men skal fange opp de hensyn som er viktige for utvikling av kommunesamfunnet og forvaltningen av arealressursene. Det er relativt vide rammer for hvordan kommuneplanen kan brukes.

2.1 Plansystemet, statlige og regionale forutsetninger

Figuren nedenfor viser planforløpet skissemessig.

Figur 2-1: Planprosessen for kommunens planlegging

I kommuneplanarbeidet har en lagt til grunn statlige og regionale forutsetninger som gjelder.

Statlige forutsetninger som vil ligge til grunn for arbeidet er:

- Lovverk, blant annet ny plan- og bygningslov med tilhørende forskrifter
- Kommuneplanveileder, MD
- Rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag, barn og unge, areal og transportplanlegging, vindkraft og samt Vanndirektivet
- Retningslinjer for vindkraft utgitt av Miljøverndepartementet
- St. melding nr. 34 (2006 – 2007) – Klimameldingen
- Kulturminneloven og den nye naturmangfoldsloven

Regionale forutsetninger er blant annet:

- Fylkesdelplan for samferdsel i Rogaland 2008 – 2019
- Fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, natur og kultur (FINK); regionalplan for energi og klima i Rogaland; areal og transport; universell utforming; vindkraft; byggeråstoffer på Jæren; avfallshåndtering;
- Handlingsplan for folkehelse 2006 - 2010
- Forvaltningsplan for vannregion Sør-Vest, vannområdene Otra og Figgjo.

2.2 Kommunale forutsetninger

Her vil kommunens økonomiske evne til å gjennomføre planen stå sentralt. Av eksisterende planer som ble rullert i 2013 og som har betydning for kommuneplanen, er oppvekstplanen og kulturminneplanen. Videre er folkehelseplanen rullert i 2013 og den er en premissleverandør.

3 MEDVIRKNING OG FRAMDRIFT

3.1 Medvirkning

Plan- og bygningsloven forutsetter bred medvirkning fra befolkningen i kommuneplanprosessen. Planstrategi samt planprogram for kommuneplanens samfunnsdel ble sendt på høring mars 2011 med aktiv bruk av kommunens hjemmeside uten at det kom mange innspill fra privatpersoner. Skolene (elevråder/FAU) er blitt utfordret på å komme med innspill til kommuneplanen, og samtlige skoler kom med tilbakespill.

I forbindelse med utarbeiding av planstrategi med planprogram gjennomførte politikere (styringsgruppen), representanter fra næringslivet inkl. landbruket, idrettslaget, lensmannen, bedriftshelsetjenesten sammen med rådmannens ledergruppe, tjenestelederne og barnas representant idédugnad 28.02.2012 (SWOT-analyse - totalt 25 deltakere) for å prioritere tema og hovedmål. Det ble avholdt møte med fylkesmann i mai 2012 for å få tilbakemelding på planstrategien, planprogrammet og opplegget for arealdelen.

Vedrørende arealdelen er det arrangert grendemøter i kommunens 3 tettsteder forut for fristen til å komme med innspill. Kommunens hjemmeside ble aktivt brukt i denne perioden.

Det er gjennomført risiko – og sårbarhetsanalyse av nye utbyggingsområder. Lund har brukt Regionalt planforum for å få faglige tilbakemeldinger under arealplanprosessen.

3.2 Framdrift for kommuneplan

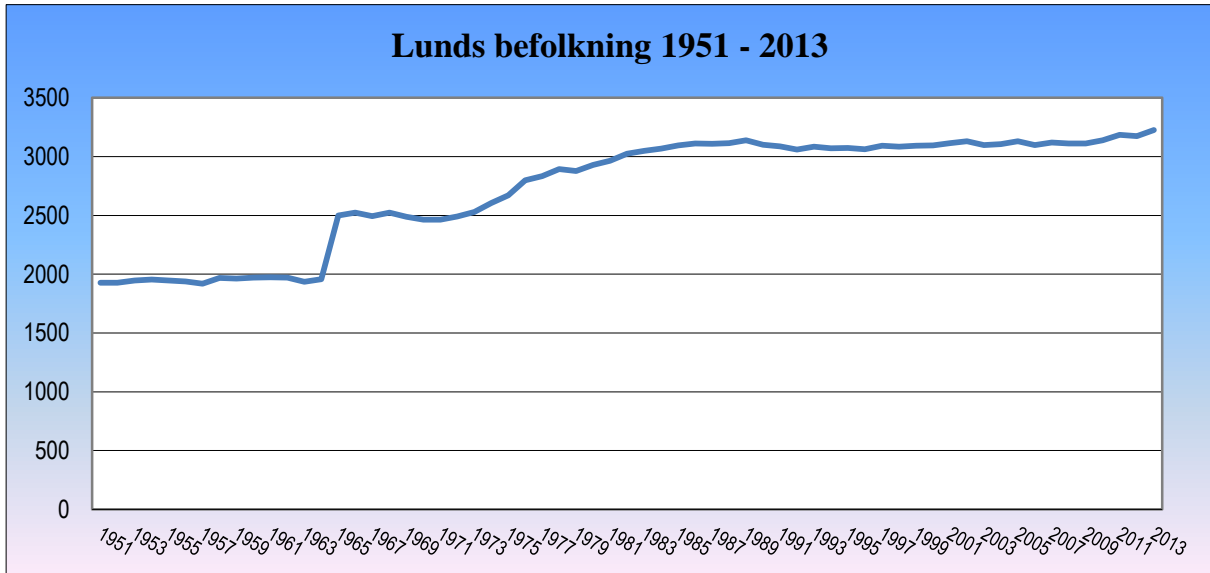
Tabell 3-1: Framdriftsplan for Lund kommuneplan 2012 – 2024. FM=formannskap, KS=kommunestyret

	2012												2013					
	1.kvartal			2.kvartal			3.kvartal			4.kvartal			1.kvartal			2.kvartal		
	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J
Planstrategi/planprogram																		
2. gangs behandling, formannskap		7																
Vedtak kommunestyre			15															
Kommuneplan – samfunnsdel																		
SWOT			X															
Oppsummering, delmål, strategi																		
Møte regionale myndigheter				X														
Utvidet formannskap, samfunnsdel					5													
Kommuneplan – arealdel																		
Forslag til arealdel - nye utbyggingsområder - KU - ROS																		
Utvidet formannskap																		
Bearbeidet arealplan, bestemmelser og retningslinjer																		
Møte regionale myndigheter																		
Avsluttende politisk behandling																		
1.gangs behandling FM +KS?																		
Off. høring samfunnsdel og arealdel																		
Møte regionale myndigheter																		
2.gangs behandling FM +KS																		

Merknad: Dett er opprinnelig framdriftsplan som ble fulgt fram til arbeidet med arealdelen startet. Arealdelen er blitt et år forsinket.

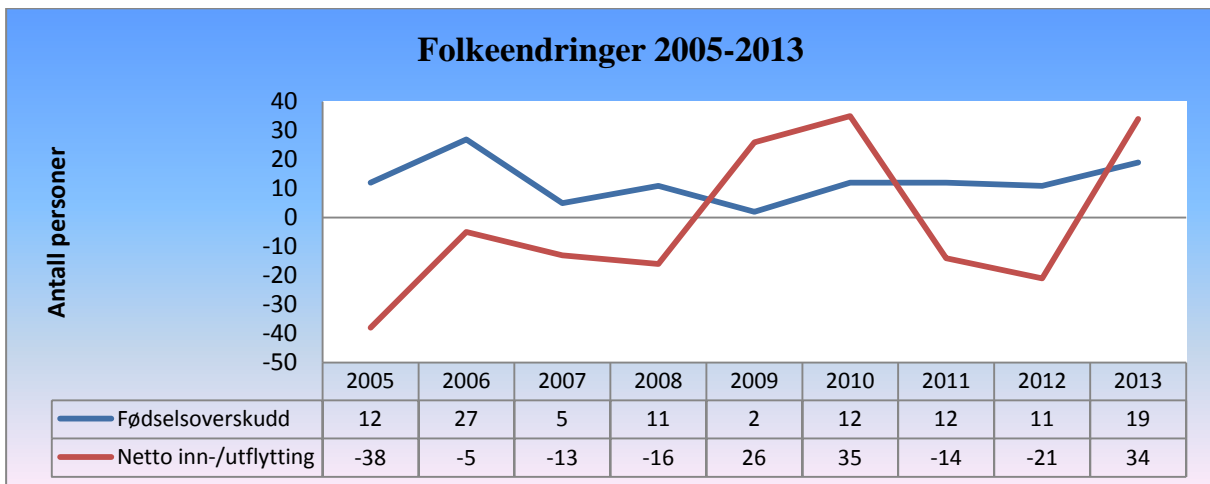
4 SAMFUNNSUTVIKLING OG UTFORDRINGER I LUND KOMMUNE

4.1 Befolkningsutvikling

Figur 4-1: Befolkningsutvikling 1951-2013

Lunds befolkning økte markert i 1965 da Heskestad inngikk i Lund. Fra 1982 har kommunen hatt stabilt innbyggertallet på rundt 3100. I 2013 var folketallet 3225, et historisk toppnivå. Befolkningsutviklingen de siste 10 åra viser en reduksjon av "opprinnelig" del av befolkningen. Samtidig har tilflytting, blant annet av bosatte flyktninger, bidratt til folketilvekst.

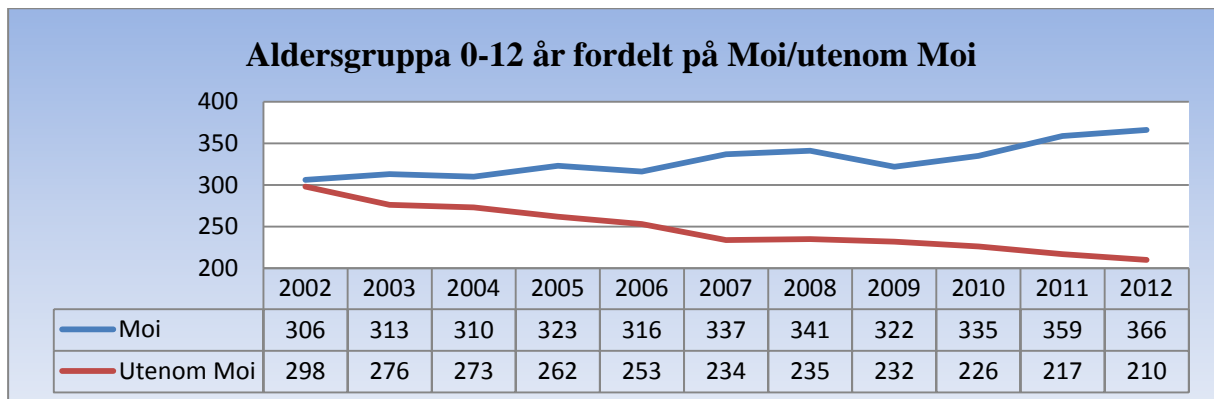

Figur 4-2: Folkeendringer 2005-2013

Kommunen har hatt fødselsoverskudd de siste år. Derimot viser flyttebalansen variasjoner, med stor utflytting i 2005, og stor tilflytting i 2010 og 2013. Den sterke tilveksten fra 2012 til 2013 er dermed en følge av samtidig stor tilflytting og stort fødselsoverskudd.

Antall barn i alderen 0-5 år gikk fra 2005 til 2013 ned med 3,5 %. Dette er en alvorlig utviklingstendens som krever aktive tiltak framover.

Det er en markert sentraliseringstendens i Lund kommune. Antallet bosatt utenom Moi har gått ned. Dette gjelder alle aldre, men sentraliseringstendensen er særlig sterk for aldersgruppa 0-12 år slik grafen under viser.

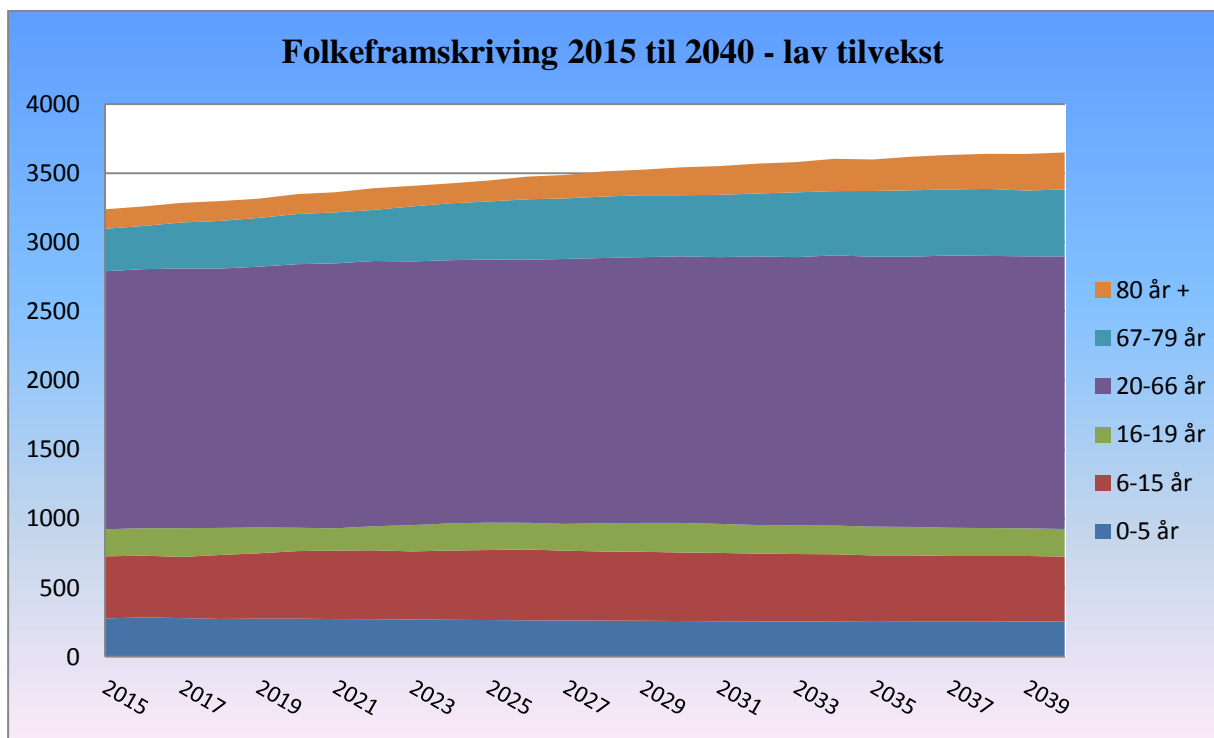

Figur 4-3: Aldersgruppen 0 – 12 fordelt på Moi og utenom Moi

Samtidig som antallet barn i alderen 0-12 år økte 19 % på Moi i perioden 2002-2012, gikk barnetallet i områdene utenom Moi ned med 30 %.

Lave barnetall i områdene utenom Moi gir perspektiver på framtidig skolestruktur. Dersom ikke denne tendensen endres vil en måtte vurdere hva som skal være nedre grense på elevstørrelsen for en velfungerende skole.

4.2 Befolkningsframskriving

Figur 4-4: Befolkningsframskriving 2015-2040 fordelt på aldersgrupper

Ut fra SSBs framskrivingsalternativ 'lav tilvekst', i grafen fordelt på aldersgrupper, beregnes folketallet å øke fra 3 240 i 2015 til 3 650 i 2040.

Aldersgruppene, bortsett fra de yngste 0-5 år, vil etter dette framskrivingsalternativet enten være stabilt, eller øke i varierende grad.

Den yrkesaktive del av befolkningen, 20-66 år, er nærmest uendra fram til 2040.

Det er relativt sterk økning i antall innbyggere over 67 år i hele perioden, og i aldersgruppa 80 år+ etter 2025.

4.3 Perspektiver på folketallsutviklingen

Reduksjonen i antall *barn 0-5 år* fram til i dag, en utvikling som folkeframskrivingen viderefører, er ikke bærekraftig. Det er de unge som er framtida for kommunen, og tiltak for å få barnefamilier til å bli værende eller flytte til kommunen må prioriteres høyt.

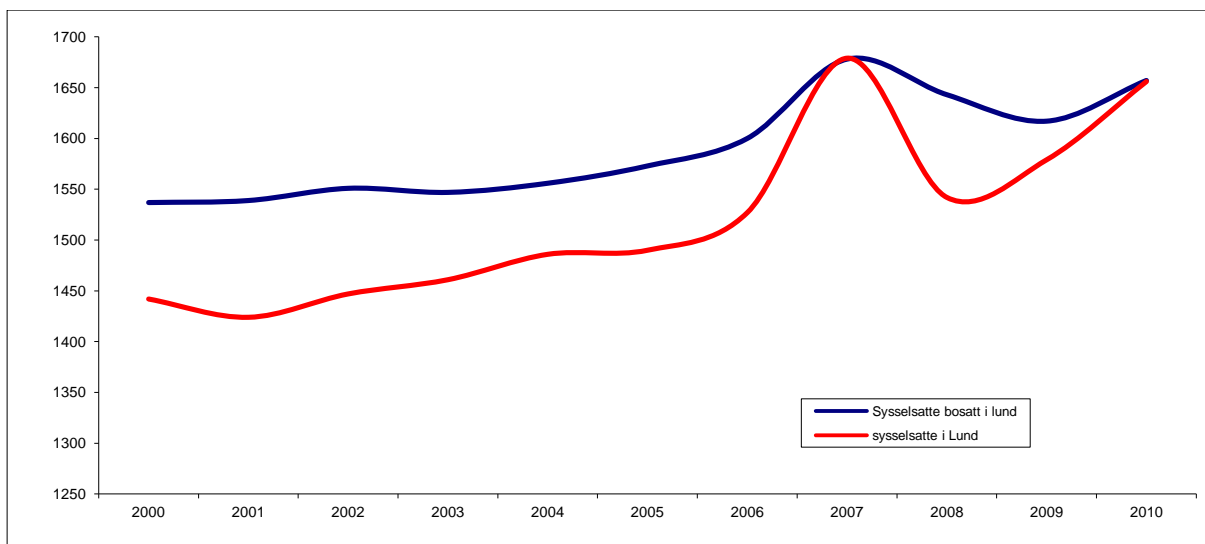
Tiltak for å få barnefamilier til å bli værende, eller bosette seg, i Heskestad og Hovsherad bør bli intensivert fordi det kan bli knapphet på tilgjengelige tomter på Moi til de som ønsker å bosette seg her de nærmeste 20-30 år. En slik bosetting kan også være avgjørende for å opprettholde Heskestad skule og Kiellands Minde skole.

Ettersom antallet i alderen 20-66 år ikke beregnes å øke må kommunen på alternative vis sikre inntekter til å møte de omsorgsbehov de eldste vil kreve, og arbeidskraft til pleie og stell av de eldste i kommunen.

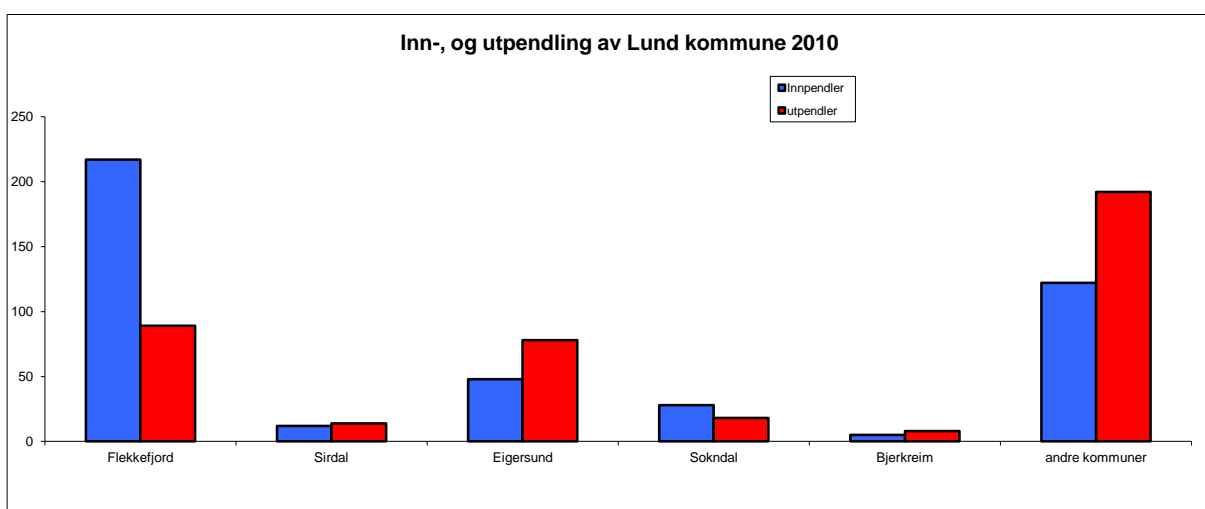
Det må sikres arbeidsplasser og attraktive bomiljø slik at flere i arbeidsfør alder faktisk bosetter seg i Lund. I denne sammenheng er det viktig fortsatt å ha oppmerksomhet rettet mot unge som tar høgere utdanning. Disse er, dersom de bosetter seg i Lund etter endt utdanning, en nøkkel til sunn utvikling i Lund.

4.4 Pendling

Det er flere sysselsatte personer bosatt i kommunen enn det er sysselsatte som har arbeidet sitt i kommunen. Dette viser at kommunen er integrert i et større bo- og arbeidsmarked. Figuren viser videre at forholdet mellom inn og utpendling har variert noe de siste fem årene. Dette henger trolig sammen med konjunkturer i markedet relatert til de større industribedriftene i kommunen.

Figur 4-5. Sysselsatte i Lund 2000 - 2010

Figur 4-6: Inn- og utpendling av Lund kommune i 2010

Over 200 personer pendler fra Flekkefjord til Lund kommune. Motsatt er det litt under 100 personer som pendler fra Lund til Flekkefjord.

4.5 Økonomi

Lund kommune har de laveste skatteinntektene per innbygger i Rogaland (ca 80 % av landsgjennomsnittet) og er i stor grad avhengig av rammeoverføringer fra staten. Dette gjelder for de fleste av landets små kommuner som ikke har kraftinntekter.

For at kommunene skal ha handlefrihet, har Kommunenes sentralforbund anbefalt at nettodriftsresultat minst bør være 3 %. Lund kommunes resultat har variert fra 0 til 3 % de siste årene. Kommunen har imidlertid klart å avsette cirka 10 millioner kroner til disposisjonsfond.

Den kommunale økonomien utfordres på:

- Driften innen pleie- og omsorgssektoren har de siste årene vært høyere enn budsjettert grunnet store utfordringer innen denne sektor. Det er satt i gang tiltak for å få forbruket i samsvar med budsjetttrammene. Økende utgifter innen barnevernsektoren utfordrer også.
- Kommunens største barnehage - Hammeren med ca 145 plasser - er privat, og de får tilskudd pr barn etter forskrift om likeverdig behandling basert på kostnadene i de to kommunale barnehagene – Hovsherad med ca 40 barn og Heskestad med ca 25 barn. Dette gir kommunen spesielle utfordringer da enhetskostnaden pr barn er høyere i små barnehager enn i store – noe forskriften ikke tar hensyn til. I 2013 hadde vi en underdekning her med ca 1,5 mill kr.
- Innbyggertallet per 1.juli legges til grunn hvert år for beregning av deler av rammetilskuddet. Folketallet passerte 1.01.2014 3.200 innbyggere som er øvre grense for å motta Småkommunetilskudd med vel 5 mill. kr. Selv om inntektsgarantiordningen (INGAR) skal motvirke plutselige bortfall av inntektene med gradvis nedtrapping av tilskuddet, vil det få negative virkningen for økonomien da kommunen ikke får ta del i realveksten i kommune-Norge.
- Lund kommune har bygd ny svømme- og flerbrukshall (åpnet 30.11.13). Økte kapital- og driftsutgifter medfører kutt i etatenes rammer.
- Antall personer over 67 år øker kraftig i perioden etter 2024 og fram mot 2040, se figur 4-5. Dette vil øke ressursbehovet for tjenester levert fra helse- og omsorgssektoren framover.
- Kommunens pensjonsforpliktelser forventes å øke framover til like med andre kommuner. I den grad dette ikke kompenseres fullt ut med økt rammetilskudd, vil kommunen få en utfordring.

Kommunens netto lånegjeld per innbygger har økt fra 29.495 i 2010 til 44.713 kr i 2013. Netto gjeld ved årsskiftet 2013/2014 i prosent av driftsinntektene er på ca. 58 % som er gjennomsnitt i kommune-Norge. En økning av renten på 1 % medfører en utgiftsøkning på over 1 mill. kr. Kommuneplanens handlingsdel vil bli tilpasset kommunens økonomiske situasjon.

5 KOMMUNEPLANENS PLANSTRATEGI OG FOKUSOMRÅDER

Følgende fokusområder er valgt for kommuneplan

- **Vakre Lund**
- **Livskvalitet**
- **Arbeidsplasser**
- **Infrastruktur**

Prioriteringer av delmål og utarbeidelse av strategier er gjort gjennom en innledende SWOT analyse i samfunnsdelen.¹

Behovet for nye utbyggingsområder (bebyggelse og anlegg), samferdsel, infrastruktur og grønstruktur vil bli utdypet i samfunnsdelen og vist i arealdelen.

Handlingsdelen vil gjenspeiles i budsjett- og økonomiplanen. Evalueringen skjer i årsmeldingene.

6 VAKRE LUND

• **Vi skal gjøre Lund til en enda bedre kommune**

Lund har stabilt folketall, stor utstrekning og vakker natur. De kommunale tjenester og anlegg er meget godt utbygd og veldrevet. Foreningsliv og idrett er blomstrende. Muligheten for demokratisk påvirkning er stor for alle innbyggerne.

Det er ikke framlagt dokumentasjon som indikerer at større kommuner vil fungere bedre for innbyggerne enn mindre, og Lund synes å hevde seg bra i sammenlikninger kommuner imellom. Inntil videre legger vi derfor til grunn at kommunegrensene opprettholdes som nå.

Det finnes mange forbedringspunkter for det gode liv i Lund, og en viktig hensikt med kommuneplanen er å arbeide sammen og målbevisst for å gjøre Lund til en enda bedre kommune for både innbyggere og besøkende.

• **Bærekraftig utvikling**

Kommunen er pålagt å arbeide for en bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Bærekraftig utvikling handler om å leve slik at en ikke ødelegger mulighetene til kommende generasjoner. Dette er en tankegang som skal gjennomsyre kommunens virksomhet og planlegging.

Både plan- og bygningslov og lov om naturmangfold gir kommunen virkemidler og oppgaver i forhold til å ivareta bærekraftig utvikling av kommunen.

---

¹(SWOT-analyse er et effektivt verktøy for å få en rask oversikt over indre og ytre styrker og svakheter i avdelingen /organisasjonen. De fire bokstavene «SWOT» representerer forbokstaven i de engelske ordene Strengths (styrker), Weaknesses (svakheter), Opportunities (muligheter) og Threats (trusler). SWOT-analyse gir et godt utgangspunkt for å ta beslutninger, og kan være et nyttig verktøy for å identifisere områder for forbedring.)

Utslipp av klimagasser, hovedsakelig gjennom forbrenning av fossilt brennstoff, fører til endring i klima og miljø. Dette kan medføre store utfordringer i fremtiden. Kommunen har gjennom Dalanerådet vedtatt en energi- og klimaplan for Dalane.

Bilen vil fortsatt være det viktigste framkomstmiddel i store deler av kommunen. Likevel plikter kommunen å arbeide for at det er de myke trafikantene som skal prioriteres framover, og at langsiktige planer legges på alle plan for å fremme sunn livsstil og gode oppvekstforhold for barn og unge.

Skal kommunen bli tiltrekkende for de unge, taler alle undersøkelser på at de lokale miljøkvaliteter må understrekes og videreutvikles.

- **Sentrumsutvikling**

De tre tettstedene i kommunen skal bevares som små tettsteder ut fra de funksjoner de har i dag. Moi sentrum, som er delt mellom stasjonsområdet og Haukland, er kommunens viktigste handelssted. Et velfungerende kommunesentrum forutsetter at senterområdet er riktig sammensatt. Handelsstedets innhold, kvalitet og tilbud er viktige faktorer for bruk og sirkulasjon. Moi sentrum er i handelskonkurranse med butikker i Flekkefjord, Egersund og på Nord-Jæren. Grunnlaget for et fungerende handelssted er et tilstrekkelig kundegrunnlag. De lokale næringsdrivende og kommunen har felles interesse i å opprettholde et konkurransedyktig kommunesenter. For å klare det, kreves visjoner for utviklingen, samarbeidsvilje og hardt arbeid.

Det er opparbeidet miljøgate med muligheter for videre positiv utvikling. Torget og stasjonsområdet har muligheter som kan utnyttes bedre. Trafikkløsningene bør vurderes for å skjerme myke trafikanter bedre for parkering og gjennomgangstrafikk. Det er også muligheter til å gjøre sentrum mer attraktivt for barn.

- **Estetikk**

I ny plan- og bygningslov er det lagt større vekt på estetikk og det er mulighet både i kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner til å lage bestemmelser som fremmer god estetikk. Lund kommune ønsker å ta i bruk denne muligheten.

I stedsutvikling er estetiske kvaliteter, noe vi opplever som vakkert, avgjørende for at et sted skal oppleves som attraktivt og trivelig. I Moi er det områder og bygg med estetiske kvaliteter, samtidig som det er betydelig rom for å gjøre sentrum og tilgrensende områder vakrere. Det samme gjelder kommunen forøvrig.

- **Kulturlandskap**

Jordbruket er en viktig for forming av kulturlandskapet. Det er en redusert bruk av utmarksarealer til beite og dette fører til en gjengroing av utmark og spesielt heiområder.

Gjennom vedtatt landbruksplan og kommuneplanens arealdel er det definert viktige landbruksområder. I disse områdene skal utbygging ikke forekomme med mindre store samfunnsinteresser tilsier det. Ny landbruksplan og kommuneplanens arealdel forventes å forsterke dette.

Tabell 6-1: Oppsummering av mål for «Vakre Lund»

<p>Mål 1: God forvaltning av viktige natur og kulturmiljøer i kommunen</p> <p>Mål 2: Gjøre våre 3 tettsteder mer attraktive: Moi, Eik og Ualand</p> <p>Mål 3: Gjennomføre stedsutvikling for Moi sentrum</p>

Tabell 6-2: Vakre Lund, mål og tiltakstabell

Delmål	Tiltak	Ansvar	Når
God forvaltning av viktige natur og kulturmiljøer	Fokus på bruk av Lundevannet/vannsportsenteret	OK	Kont
	Sikre friluftsliv, idrettsaktivitet i hele kommunen	OK	Kont
	Videreutvikle Gursligruveområdet som besøksgruve	OK	Kont
	Fokus på kulturlandskapet	OK/PNM	Kont
	Videreutvikle Haien	OK	Kont
	Sikre kulturminner	OK	2013
	Videreutvikle Bringedal	OK/PNM	2013
	Videreutvikle Sætra som utfartsområde	OK	2014
Gjøre våre 3 tettsteder mer attraktive: Moi, Eik og Ualand	Velstelte grøntområder og bygninger	PNM	Kont
	Opprettholde skole og barnehage Hovsherad og Ualand	Politisk	Kont
	Møteplasser for befolkning	OK/HO/PNM	Kont
	Forlenge Jærbanen	Ordfører	Kont
	Spredt boligbygging	PNM	2013
	Kommunale tomter i alle bygder	PNM	2013
	Regler for estetikk i bygningsmiljø – Lund kommune	OK/PNM	2014
Gjennomføre stedsutvikling for Moi sentrum	Lundetunterget – stasjonsbyen - aktivitet	OK	Kont
	Sikre og utvikle gammelt bygningsmiljø	OK/PNM	Kont
	Videreføre sammenkoblingen av de to handelssentraene	OK/PNM	Kont
	Ny reguleringsplanplan for Moi sentrum	OK/HO/PNM	2014
	Sti med visdomsord og poesi	OK	2014
	Videreutvikle kommunal brygge Moi sentrum	OK/PNM	2014
	Bobilturisme	OK	2014

Punktene merket med fet/kursiv/farget skrift, er avklart ved utarbeidelse av kommuneplanens arealdel.

7 LIVSKVALITET

• Friområder, turstier og skoleveger

Kommunen har fantastiske friområder som brukes mye av mange, men tilgjengeligheten kan bli bedre. Kommunen har fått mange tilbakemeldinger om at det er vanskelig å finne fram til turstier med utgangspunkt fra tettstedene i kommunen. Parkeringsplasser er delvis opparbeidet, men ikke skiltet.

En mulighet er å knytte sammen turstier og gangveier gjennom ”grønne korridorer” hvor en kan gå eller sykle uten å måtte nytte bilvei. Slike korridorer vil også kunne nyttes til å anlegge

skiløyper i tilknytning til sentrene. Samtidig må en sikre trygge skoleveier hvor barna kan gå eller sykle med minst mulig konflikt med biltrafikk. Barnetråkkregistreringer hvor barn selv er med på å finne stier som brukes som snarveier er gjennomført.

Bruk av sykkel til arbeid og skole, og i fritida, er på sterk frammarsj også i Lund. Det bør legges opp til bedre mulighet for bruk av sykkel i og mellom tettstedene i kommunen.

- **Støy**

Et sentralt mål i nasjonal transportpolitikk (NTP) er å redusere miljøskadelige virkninger av transport, herunder redusere støyplage fra veganlegg. E39 gjennom Lund er særlig sterkt belastet med tungtrafikk. Tungtrafikk gir de høyeste støynivåene, og spesielt om natten virker slik trafikk negativt nær boligområder.

I kommuneplanarbeidet bør det foretas støymålinger i aktuelle områder langs vei, jernbane og industri.

- **Gode nærmiljø**

Nærmiljøet gir rammen for lek, fritids- og naturopplevelser, idrett m.v. Kommunen skal spesielt ta hensyn til barn og unges behov for gode oppvekstvilkår og et godt nærmiljø ved utvikling av nye boligområder, og ved å legge til rette for oppgradering av eksisterende boligfelt.

Kommunen skal så langt det er mulig bistå nabolag, velforeninger og andre som ønsker å forbedre sitt lokale miljø direkte, og gjennom å formidle søknader om eksterne midler til formålet.

Gjennom kommunens arealpolitikk vil det være en utfordring å sette av nok areal til ulike arealbruksformål. Det bør være et mål å innarbeide noen generelle kvalitative kriterier til de ulike arealformålene i kommuneplanens samfunnsdel.

- **Skole og barnehage**

Kommunen har i dag full barnehagedekning slik lovverket krever. Dette ses som et strategisk viktig element i å ivareta hensyn til unge familier. Det å videreutvikle barnehagene og sikre god kvalitet vil være en utfordring i årene som kommer, i tillegg til å sikre rekruttering av kvalifiserte førskolelærere.

Med utviklingen som nevnt under befolkningsutviklingen, er det en utfordring å opprettholde et skoletilbud i alle tettstedene. En vurdering av hvordan skoletilbudet kan opprettholdes med synkende elevtall, bør utredes og hva som kan gjøres for å unngå at skoler må avvikles i kommunen.

De nasjonale prøvene gir grunnlag for å evaluere skolene internt og seg imellom. I snitt kommer Lund kommune ut som på regionalt nivå. Likevel tilsier statistikken at utviklingen bør følges tett slik at en sikrer en god skole. Det er satt i gang et skoleutviklingsprosjekt i regi av utdanningsdirektoratet som ble ferdigstilt i 2013. Å ha fokus på skole med god kvalitet vil være viktig både når det gjelder faglig kvalitet, læringsmiljø og rekruttering.

- **Kultur**

Gjennom kulturloven er kommunene forpliktet til å ivareta kulturhensyn. Kommunen har ansvar for å sikre at alle kan få anledning til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk. Det vil være behov for å utarbeide en overordnet kulturplan for kommunen.

Å ta vare på å utvikle kulturtilbud som Lund kino og musikk- og kulturskolen er viktig.

Kommunen har mange flotte kulturminner og kulturmiljøer. Å ivareta disse er viktige både for identitet, kunnskap, opplevelse og bruk. Kulturminner og kulturmiljøer er verdifulle goder både i samtiden og for framtiden.

En hovedutfordring for kommunen er at kulturminner og kulturmiljøer ikke i tilstrekkelig grad blir tatt i bruk som ressurser i samfunnsutviklingen. Aktuelle virkemidler er ikke godt nok innrettet mot mulighetene for bruk og verdiskaping. Kunnskapen om og erfaringene med bruk av kulturminner som ressurser er mangelfull. Kulturminner kan gi grunnlag for kulturell, sosial, økonomisk og miljøvennlig utvikling og verdiskaping i lokalsamfunn og næringsliv. Dette er forhold som bør belyses sterkere ved rullering av kulturminneplanen.

- **Integrering**

Ikke vestlige innvandring har de siste årene kompensert for en nedgang i Lunddøler. Det er en utfordring å få integrert disse på en god måte, samt skaffe jobbtrening og sørge for god språkopplæring. God integrering vil være avgjørende for at nye innbyggere kan bidra med sine ressurser.

- **Folkehelse**

Visjonen for folkehelsearbeidet i Lund er **"HELSE I ALT VI GJØR"**. Lund kommune er folkehelsepartner med Rogaland fylkeskommune.

Kommunens *Folkehelseplan 2014-2017* angir linjer og mål for folkehelsesatsingen framover.

Blant de viktigste satsingsområdene i Lund for å fremme folkehelse i befolkningen er disse:

1. Høy kvalitet i barnehagene
2. Hjemmebesøk til førskolebarn
3. Helsefremmende skoler
4. Sterkere foreldreferdigheter
5. Arbeid med bistand
6. Styrket søvnhygiene

Videre vises til de brukerretta prioriteringene gitt i kommunens ruspolitiske handlingsplan:

- Barn av foreldre med rusproblemer/psykisk lidelse
- Ungdom som faller ut av skolen og sliter psykisk, gjerne med kriminell atferd og rusmisbruk
- Gravide (forebygge alkoholrelaterte skader på barn).

Årlig rulleres handlingsplan for den konkrete satsingen det enkelte år, samtidig som den politiske styringsgruppa utlyser folkehelsemidler lag og foreninger kan søke.

Mål 1: Bedre tilgjengeligheten til kommunens turområder
Mål 2: Redusere støybelastningen fra E-39 og jernbanen
Mål 3: Attraktive boområder i hele kommunen – nye og eksisterende
Mål 4: Gjøre Lund kommune attraktiv som bo og arbeidssted – spesielt for unge i etableringsfasen.
Mål 5: Opprettholde og etablere gode betingelser for et variert frivillighetsarbeid.
Mål 6: Integre innflyttere og få de ut i arbeidslivet raskest mulig
Mål 7: Folkehelsearbeidet skal bidra til bedre helse og trivsel for alle deler av befolkningen i Lund.

Tabell 7-2 Livskvalitet

Delmål	Tiltak	Ansvar	Når
Bedre tilgjengeligheten til kommunens turområder	Tilrettelegge for parkering i tilknytning til turområder	PNM	Kont
	Benker, WC, handicap toalett, gjerdeklyvere	PNM	Kont
	Skilting/vedlikehold av turløyper, utgi turkart	PNM	2014
	Forlenge veien langs Lundevann til Skåland med lys	PNM	2016
	Tursti NorDan – Stupebrettet – Haukland Vest	PNM	2018
Redusere støybelastningen fra E-39 og jernbanen	Støyskjerming – Konsekvensutredning - støymåling	Ordfører/ Rådmann	
Attraktive boområder i hele kommunen – nye og eksisterende	Gode lekeplasser	PNM/OK	Kont
	Estetisk gode løsninger	PNM/OK	Kont
	Prioritere gang- og sykkelstier	PNM	Kont
	Ulike tomtestørrelse	PNM	2013
	Kartlegge boligspøreres ønsker	PNM	2013
	Attraktive tomter	PNM	2013
	Boplikt	Politikere	
Gjøre Lund kommune attraktiv som bo og arbeidssted – spesielt for unge i etableringsfasen	Nye arbeidsplasser	Ordfører	Kont
	Bedre kollektivtilbud	Ordfører	Kont
	Satse på god skole og barnehage	OK	Kont
	Planleggingshjelp til unge i etableringsfasen	Ledergr.	Kont
	Utbygging av breibånd	Ordfører	Kont
	Utvikle kulturtilbud spes for barn og unge	OK	Kont
Oppretth. og etabl. gode betingelser for et variert frivillighetsarbeid	Støtte og veilede lag og foreninger	OK	Kont
	Belønne frivillig arbeid	OK/HO	Kont
	Ny skytebane	PNM	2013
Integrere innflyttere og få de ut i arbeidslivet raskest mulig	Vertsfamilier	HO	Kont
	Utdanning	OK	Kont
	Felles arenaer	Ordfører	Kont
	Norsk opplæring i Lund	OK	Kont

Folkehelsearbeidet skal bidra til bedre helse og trivsel for alle deler av befolkningen i Lund	Vurdere helsekonsekvenser i kom. planer og drift	HO	Kont
	Målrettet folkehelsearb. knyttet opp mot flerbrukshallen	HO/OK	2013 -
	Stimulere frivillige til folkehelsearbeid	HO	Kont
	Frisklivsentral	HO	2012

Punktene merket med fet/kursiv/farget skrift, er avklart ved utarbeidelse av kommuneplanens arealdel.

8 ARBEIDSPASSER

- **Næringsinteresser**

Lund kommune har vedtatt strategisk næringsplan for Dalane og næringsplan for Lund. Disse planer må videreutvikles og konkretiseres. Lund kommune har en spesiell utfordring vedrørende forholdsvis stort underskudd av kvinner i aldersgruppen 20 - 54 år.

Kommunen ser det også som viktig å støtte opp om etablert industri ved å legge forholdene til rette slik at de kan videreutvikles.

For å sikre en god næringsutvikling i kommunen, må det settes av areal i kommuneplanens arealdel, og angis hvor næringsområdene skal lokaliseres.

Landbruk er en viktig næring i kommunen. Det vil være av stor betydning å verne gode jordbruksarealer, opprettholde rasjonelle driftsenheter og ta vare på kulturlandskapet. Rekruttering innenfor landbruket er en stor utfordring og tiltak som kan gjøre det attraktivt for unge å etablere seg innenfor landbruksvirksomhet, vil være viktig å identifisere i arbeidet med kommuneplanen.

Arbeidsplasser og næringsvirksomheter knyttet til turisme i Lund kommune er relativt få. Det er behov for å kartlegge hvilke muligheter som ligger innenfor denne næringen i Lund kommune.

- **Arbeidsmarkedstiltak**

Kommunen står uten lokalt tilbud om plass i arbeidsmarkedsbedrift. For en del personer med særskilte behov vil et tilbud om varig tilrettelagt arbeid og avklaringsplasser lokalisert til Moi gitt vesentlig bedret mulighet for å forebygge sosialhjelpsavhengighet.

Kommunens samarbeidsbedrift Uninor bør i løpet av rimelig tid etablere en avdeling i Lund.

Tabell 8-1: Oppsummering av mål for «arbeidsplasser»

Mål 1: Sikre gode rammebetingelser for eksisterende og nye virksomheter, herunder tilgang på næringsareal.
Mål 2: Opprettholde en aktiv landbruksnæring
Mål 3: Sørge for et godt samarbeidsklima i næringslivet.
Mål 4: Lund kommune skal være en attraktiv kommune for gründere og nyetablerere
Mål 5: Reetablere Uninor-avdeling i kommunen

Tabell 8-2: Arbeidsplasser

Delmål	Tiltak	Ansvar	Når
Sikre gode rammebetingelser for eksisterende og nye virksomheter, herunder tilgang på næringsareal	Utbedre E-39, jernbane og lokale veger	Alle	Kont
	Markedsføre fordelene man har i Lund	Ledergr.	Kont
	LK skal være aktiv i næringsutviklingsarbeidet	Ordfører	Kont
	”Jobb for 2”	Ordfører	Kont
	Kommunale boligtomter tilgjengelig	PNM	Kont
	Tilrettelegge næringsareal – reg. og opparbeidelse	PNM	2013/16
Opprettholde en aktiv landbruksnæring	Stimulere til tilleggsnæring i landbruket	PNM	Kont
	Opprettholde landbrukskontoret og jordbrukssjef	PNM	Kont
	Opprettholde et høyt beitetrykk for å bevare kulturlandskapet	PNM	Kont
	Stimulere landbruksnæringen (melkekvoter/nydyrking)	Politikere	Kont
	Sikre de mest verdifulle landbruksarealene i KPs arealdel	PNM	2013
Sørge for et godt samarbeidsklima: Lund kommune - næringslivet	Serviceinnstilt forvaltning – kort saksbehandlingstid	Alle	Kont
	Dra erfaringer fra andre kommuner som har aktivt næringsarbeid	Ordfører	Kont
	Etabl. felles møtested for kommunen og næringslivet	Ordfører	Årlig
	Utøve aktivt eierskap overf. selskaper LK eier	Form.sk	Årlig
	Konkretisere og skape eierforhold til næringsplan	Ordfører	2013
Lund kommune skal være en attraktiv kommune for gründere og nyetablerere	Næringssjef lokalt med nødvendig kompetanse bl.a. for å gi nødvendig starthjelp	Ordfører	Kont
	Markedsføre kommunen mot større bedrifter = Etablere avd. kontor	Ordfører	Kont
	Kommunalt stimuleringsstilsudd/næringsfond	Politikere	
	Attraktive opparbeidede næringstomter	PNM	2016
Reetablere Uninor-avdeling i kommunen	Få etablert egen Uninor-avdeling i Lund	Ordfører	2014

Punktene merket med fet/kursiv/farget skrift, er avklart ved utarbeidelse av kommuneplanens arealdel.

9 INFRASTRUKTUR

• Veger

E39 er en viktig samferdselsåre som går gjennom Lund kommune. Fra år 2000 har trafikkmengden økt med cirka 50 %. Daglig passerer 4 500 kjøretøyer gjennom Lund (årsdøgntrafikk). Av disse er 900 tungtrafikk, det vil si 20 % av trafikkmengden.

Det er årlig flere ulykker med personskader på strekningen gjennom Lund. Støy fra E39 er sterkt merkbar i deler av kommunen. Lund kommune har deltatt i en konseptvalgutredning for E39 på strekket Søgne – Ålgård hvor en tenker 40 år fram i tid. Det er politisk enighet om å satse på en 4-feltsveg som kan bygges ut etappevis. Vegvesenet anbefaler dog 2-felts veg med midtdeler og forbikjøringsfelt.

Lund kommune ønsker å være en pådriver overfor sentrale myndigheter for å få en framtidsrettet stamveg gjennom kommunen/regionen.

Det foregår en inn- og utpendling mellom Lund og Sokndal kommune. Vi har to forbindelsesveger, fylkesveg (fv) 1 og fv 501 – begge fylkesveger og i dårlig forfatning på Lund-siden. Fv 1 er utbedret en del. Resterende del av vegen i Lund har grusdekke med tilhørende utfordringer. I gjeldende fylkesdelplan for samferdsel er det i handlingsprogrammet avsatt likelydende beløp på 30 mill kr til både fv 1 og fv 501 i perioden 2013 – 2019.

Kommunale veger er en viktig del av vegnettet i kommunen. Det er en stor utfordring å drifte og oppruste disse vegene. Det er 66,4 km kommunale veger og gater hvorav 22,4 km har grusdekke.

• Jernbane

Jernbanen går gjennom Lund kommune og er et viktig tilbud til innbyggerne og Lundheim Folkehøgskole spesielt. Det er viktig at Moi opprettholdes som stoppested for all persontrafikk.

Vedr jernbanelinjen bør fokuset fortsatt rettes mot utbedring/ny tunnel Drangsdalen samt forlengelse av Jærbanen til Moi. Lund kommune ønsker å være en pådriver overfor sentrale myndigheter for å få en framtidsrettet jernbane gjennom kommunen/regionen.

• Breibånd og mobildekning

Pris og kapasitet på bredbånd kan bli bedre, mobildekning er ikke tilfredsstillende i alle deler av kommunen. Dette må kartlegges nødvendige behov for oppgraderinger/utbygginger slik at vi får tilstrekkelig dekning/kapasitet på bredbånd og mobildekning i kommunen.

Lund kommune vil se til at det blir nedlagt trekkør for beibånd ved farmtidige utbygginger/gravearbeider dersom ikke breibåndet blir installert samtidig.

• Strømnett og strømforsyning

I følge Dalane energi sin energitredning har strømnettet i dag kapasitet til å levere strøm til det forbruket en ser for seg på kort sikt i Lund kommune. Det vil imidlertid bli

kapasitetsproblemer i noen områder hvis det blir aktuelt med en videre utbygging av vann eller vindkraft i kommunen.

Kommunen har i dag et større forbruk av elektrisitet enn det som produseres og det bør jobbes med å se på mulighetene for å kutte i energiforbruk og en evt. større utnyttning av kraftressursene i kommunen. Dette ligger inne som tema i vedtatt Energi- og klimaplan for Lund kommune.

- **VA – anlegg**

Lund kommune ønsker å sikre godt , hygienisk betryggende vann ved alle kommunale vannverk. Likeså vil Lund kommune sikre/behandle alle kommunale kloakkutslipp slik at resipienten evne til selvrensing opprettholdes (vannkvaliteten ikke forringes).

Tabell 9-1: Oppsummering av mål for «infrastruktur»

Mål 1: Energinettet må kunne ta i mot ny grønn energi fra planlagte minikraftverk.
Mål 2: Det må etableres én framtidrettet fylkesveg mellom Sokndal og Lund samt mellom Lund og Sirdal
Mål 3: En funksjonell og trafiksikker E-39 og jernbane gjennom kommunen hensyn tatt til støyproblematikken.
Mål 4: Tilstrebe et funksjonelt og oppdatert kommunalt vegnett med fastdekke på alle veger/gater innen 2020.
Mål 5: Sikre en god digital infrastruktur i hele kommunen med muligheter for alle kommunens innbyggere til å koble seg til breibåndet innen 2017.

Vedr. arealdelen er trasevalg avklart vedr. fylkes- og kommunale veger. Det samme gjelder for jernbanen. Framtidig trase for E-39 er under utredning (KVU) og ventes ikke å være avklart til rullering av arealdelen. Det vil her være en nær dialog med Statens Vegvesen under utarbeidelse av arealdelen.

10 BEHOV FOR NYE UTBYGGINGSAREALER

Kommunen skal ha en arealplan (PBL §11-5) for hele kommunen som viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Arealdelen skal i nødvendig grad vise arealformål angitt i PBL § 11-7. I tillegg til arealkartet som viser arealformålene, vil kommunen fastsette bestemmelser og retningslinjer.

Hovedformålet er å vise en arealforvaltning som sikrer en langsiktig, bærekraftig areal- og ressursforvaltning som dekker kommunens areal og ressursbehov uten å redusere muligheten for å dekke framtidige generasjoners areal- og ressursbehov. En sentral utfordring er knyttet til klimaendringer.

Lund kommune skal til en hver tid ha tilstrekkelig areal tilrettelagt for utbygging for å kunne ivareta den veksten kommuneplanen legger opp til på lang sikt. Dette gjelder areal til boligutbygging og næringsarealer. Det har også de senere år vært en god del hyttebygging i kommunen, og det er ønskelig å legge til rette for ytterligere utbygging for å styrke landbruket i distriktet og økt handel og aktivitet i kommunen.

10.1 Nye utbyggingsområder for boliger

Lund kommunes befolkning har vært tilnærmet stabil de siste 30 årene, og var ved inngangen til 2012 på nær 3200 innbyggere. Arealbehovet er i stor grad knyttet til forventet befolkningsutvikling. Forventet folkevekst fram til 2040 er etter SSBs alternativ 'lav tilvekst' på 455 personer. Dette tilsier en årlig tilvekst på 16-17 personer i 28 års perioden, en økning fra 10 personer årlig i snitt de siste 7 år. I tillegg kommer effekt av at det blir stadig blir færre personer per husstand.

Fra 2005 til 2011 økte antall husstander i Lund med 80, tilsvarende 11 husstander årlig, samtidig som folketallet økte med cirka 60 personer, eller med 8 personer per år. Med et snitt på 2,6 personer per husstand i 2011 indikerer dette at 3 av 4 av de nye husstandene ble befolket av personer allerede er bosatt i Lund. Årlig i perioden 2005-2011 gikk da i snitt 3 nye boliger til innflyttere, og 9 boliger til bosatte forutsatt at begge grupper hadde lik husstandsstørrelse.

Boligbyggingen bør således planlegges ut fra at en fortsatt moderat folketilvekst vil gi boligbehov beregnet på mellom 3 og 7 boliger årlig. Som bolig regnes da eneboliger, alle typer leiligheter og utleieenheter. Videre må boligplanleggingen ta hensyn til det at blant Lund-beboerne også framover vil bli færre personer per husstand. Et årlig boligbehov av denne årsak anslås å ligge på mellom 7 og 15 boenheter.

Samlet vil Lund kommune ha behov for mellom 10 og 20 boenheter årlig de nærmeste år. Utbyggingsbehovet fram til 2025 vil dermed utgjøre mellom 120 og 240 boenheter.

Arealplanlegging bør legge opp til 200 nye boenheter fram til 2025.

10.2 Annet arealbehov

Annet arealbehov kartlegges (jf. arealformål i PBL §11-7). Sentralt her vil være behov for nytt næringsareal og lokalisering av dette.

Andre arealbehov som sentrumsfunksjoner, idrettsanlegg, grønnstrukturer, LNF-områder vil inngå i vurderinger av framtidig arealbehov.

Kommunen vil avklare hvor det kan være aktuelt med fritidsbebyggelse.

Spesielt vil en også vurdere behov for hensynssoner eksempelvis faresoner, soner med krav til infrastruktur, landbruk, friluftsliv med mer.

Når arealbehovet er avklart og fordelt mellom de ulike delene av kommunen, vil en vurdere alternative arealutbyggingsmønstre. Disse vil forenklet vurderes opp mot hverandre gjennom strategisk konsekvensvurdering for de viktigste utvelgelseskriteriene. Etter at en har valgt noen alternative utbyggingsmønstre, vil foreslåtte nye arealer bli konsekvensvurdert som del av kommuneplanen. I dette vil inngå hensyntagen til:

- biologisk mangfold
- friområder
- grønnstruktur
- sosial infrastruktur som barnehage, skole
- teknisk infrastruktur
- natur- og landbruksinteresser
- risiko – og sårbarhetsanalyse for aktuelle områder.

Tabell 10-1: Oppsummering av mål for «nye utbyggingsområder»

Mål 1: Det vil bli utredet behovet for nye utbyggingsområder for bolig, næring, grønnstruktur, fritidsbebyggelse, landbruks-, natur- og friluftsområder.

Mål 2: Det utarbeides konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse for alle nye utbyggingsområder.

Det vil bli foretatt en gjennomgang av eksisterende reguleringsplaner for å få en oversikt over ledige regulerte boligtomter inkl muligheter for foretting og hyttetomter fordelt på våre tre tettsteder. Forventet behov for nye boenheter er 10 – 20 årlig i kommende 10 års periode, og arealdelen skal avklare hvor denne veksten skal skje. På bakgrunn av siste års erfaringer ønsker de fleste å bosette seg i Moi-området. Ut fra nedgangen i folketallet i Heskestad og Hovsherad som tidligere er dokumentert, er det ønskelig å styre denne utviklingen slik at veksten hadde kommet her. Det er dog viktig å ha ledige boligtomter der hvor de unge ønsker å bosette seg. Det vil bli lagt opp til en fleksibel boligbygging: eneboligtomter, rekkehus, mindre leiligheter mv.

Avklaring av framtidig næringsområde for Moi vil også stå sentralt i arealdelen. Videre vil et sentralt tema være å legge opp til bevaring av viktige natur og friluftsområder med spesielt fokus på viltområder for ettertiden samtidig som en avklarer hvor videre hyttebygging kan foregå. De siste 6 år har gjennomsnittlig hyttebygging vært på 10 enheter med 2007 som toppåret med 16 enheter.

ROS-analyse gjennomføres for nye utbygningsområder.

11 HANDLINGSDEL

Det vil bli utarbeidet opplegg for hvordan man integrerer handlingsdelen som en del av økonomisystemet i forbindelse med den årlige økonomiplanbehandlingen.

Tabell 11-1 Oppsummering av mål for «handlingsdel»

Mål 1: Handlingsprogram integreres i økonomisystemet.

Lund kommune har en sårbar økonomi og er prisgitt de statlige overføringene. Kommunen står overfor en utfordring nå når innbyggertallet har passert 3.200 innbyggere da småkommunetilskuddet med vel 5 mill kr da vil falle bort (dempet noe av INGAR). Kommuneplanens handlingsdel skal angi hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende og den må nødvendigvis tilpasses den til enhver tid økonomiske situasjon kommunen er i.

Handlingsprogrammet vil bli revidert årlig under økonomiplanbehandlingen.